

NEPÁL 2014

8. – 21.10.2014

www.cestou-necestou.cz

Výprava do severní Indie (2011), kde jsme se poprvé přiblížili himálajským vrcholům a tibetské kultuře, v nás zanechala silný dojem a zařadila se mezi ty nejzajímavější cesty, které jsme doposud podnikli. Proto jsme od té doby nenápadně pokukovali po podobných destinacích, jimž vévodil Nepál. Když se pak objevily akční letenky do indické metropole, z níž se dá za zhruba hodinu a půl doletět do metropole nepálské, neváhali jsme ani chvíli.

Při vyslovení názvu té zdánlivě malé země, která je ovšem větší než Česko a Slovensko dohromady a čítá přes 28 milionů obyvatel, se asi většině lidí vybaví právě vysokohorské štíty a domorodí obyvatelé. Nám bylo od začátku jasné, že na ty štíty se budeme dívat spíš zpovzdálí, protože na několikadenní horské treky nemáme fyzicky ani časově. Čistého času jsme totiž na nepálské dobrodružství měli jen necelých jedenáct dní.

Středa 8. října | Odlet

Poznámky k cestě si zapisuji do notýsku s Istanbulem na obálce, což je velmi symbolické, protože po roce opět letíme s Turkish Airlines. Časový řád je vůči nám milosrdný, odlet je plánován na pravé poledne. Sraz s děvčaty (Jana – naše cestovatelská matadorka & Monika alias Serža – novicka v našem týmu) máme domluvený na něco po desáté. Serža projevuje náležitou snaživost a je na místě včas. Jana hlásí, že je stále na cestě z Holubic – Kozince, protože MHD si zase z jízdniho řádu dělá holubník. Napíná nás docela dlouho.

U bezpečnostní prohlídky se před námi vyskytla skupina Čechů, kteří nevěstí nic dobrého – potem smrdí už na dálku, jeden z nich má na sobě tílko a vypadá, že právě vylezl z nějakého brlohu pro bezdomovce, ochranka je několikrát vrací, protože nejsou schopni vyndat si všechny věci z kapes najednou. Z následného, čistě náhodou odposlechnutého dialogu pak zjišťujeme nemilou zprávu, že letí taktéž do Nepálu.

V letadle do Istanbulu jsme měli úmyslně zarezervovaná místa na trojkách ob jedno sedadlo, protože jsme počítali s tím, že letadlo nebude plné a budeme tak mít dvě trojky celé pro sebe. Letadlo bylo ovšem narvané. Nikdo z těch, kdo měli sedět mezi námi, ale nic nenamítal, když jsme mu přenechali místo u uličky. Turci jsou vyhlášení výborným cateringem na palubě. V tom opět neklamali (nezbývá než opakovat: ČSA, učte se!), ale personál byl tentokrát neskutečně slabý. Servis byl neúnosně pomalý, nekoordinovaný, chaotický a jedna z letušek vypadala, jako kdyby byla „pod drogama“.

Na istanbulském letišti si to jako zkušební mazáci v duty free zóně zamíříme rovnou k ochutnávkám tureckých sladkostí. Před dalším letem máme necelé čtyři hodiny, takže není kam spěchat. Navíc je let do Dillí o hodinu opožděn, což se ovšem dozvídáme až u brány, kde zbývající čas několik muslimských chlapíků v bílých hábitech připomínajících noční košile využívá k modlitbám na podlaze.

Catering byl opět standardně dobrý, ale i tentokrát servis zklamal. Jídla a pití jsme se dočkali až po dvou hodinách, došlo kuře (i když to jsme si stejně nechtěli dát), letušky si pletly gin s višňovým džusem a tonik s vodou. A nakonec jsme se nedočkali ani druhého jídla (let trval necelých šest hodin). To si zaslouží vztyčený prst – tedy zatím ještě ne ten prostřední...

Čtvrtek 9. října | Přílet do Káthmandú, Swayambhunath

Do Dillí přilétáme v pět hodin ráno. Ještě tisíc metrů nad mořem hlásí monitor na sedadle před námi teplotu přesahující dvacet stupňů celsia. Tady se radši moc dlouho nezdržujeme. Po přistání je všude plno úředníků, razítek a kontrolorů, zřejmě v zájmu zajištění co nejvyšší zaměstnanosti. Do odletu se společností IndiGo nám zbývá přes pět hodin. Než se otevře odbavovací přepážka, odpočíváme ve „visitors lounge“, což je dost honosný název pro poměrně malou plochu se sedačkami a asi 8 lehátky, která jsou ovšem v době našeho příchodu obsazena. Naše snaha prospat se v různých polohách včetně využití bágů vyluzuje úsměv na tváři jednoho z místních, který si pro změnu získal naši pozornost svým až neindicky distingovaným vystupováním.

V osm hodin se přesouváme na check-in, kde nastává tvrdý střet s indickou byrokracií. Přestože letenky jsou víc jak půl roku zaplacené a potvrzené, vyžadují k tomu, aby nás mohli pustit na palubu, kreditní kartu, kterou byly uhrazeny. Tu jsem ale před nedávnem zrušil. Ukázat ji tedy nemohu, což poměrně dlouho nedokáže slečna za přepážkou pochopit (například navrhla řešení, že letenky zaplatíme ještě jednou a oni nám peníze pošlou zpět na tu samou, tedy původní kartu, která již ovšem neexistuje). Dožaduje se tedy alespoň nějakého potvrzení, že jsem platbu provedl skutečně já. Ukazují vytištěné potvrzení o vystavení letenek, ale ona potřebuje mít jistotu, že ta karta skutečně patřila mně. Obvykle jsem poměrně trpělivý a slušnost mi vydrží dlouho, ale tady už jsem nervy na uzdě úplně neudržel. Situace vypadala poměrně beznadějně. Nakonec mě napadlo se zeptat, jestli by jim nestačil výpis z účtu, kde je platba zobrazena. Stačila a dokonce nás pustí na internet, abych mohl výpis v mailu najít. Ještěže výpisy z mailu nemažu, jinak bychom zřejmě zůstali dva týdny v Indii. Věděl jsem, že máme kvůli výhledům sedět na jedné straně letadla, ale nepamatoval jsem si na které. Serža byla přesvědčená, že na pravé, což nakonec po menších zmatcích potvrdili i pracovníci za přepážkou.

Vzhledem k tomu, že IndiGo je nízkonákladová aerolinka, nemůžeme od nich očekávat občerstvení. Míříme tedy k „mekáči“, kde ovšem zažíváme další šok: nápoje nám odmítají prodat k jídlu samostatně, buď si musíme koupit celé menu včetně hranolek, nebo máme smůlu. Radši se třikrát ptám, jestli to chápu správně. Navíc měli na poutačích velmi zmatečně označené produkty, takže místo slibně vypadajícího sendviče s grilovaným kuřecím masem jsme se dočkali housky s plátkem kuřecího lančmítu. A vlastně ani nevíme, jestli jsme nakonec nezaplatili víc, než jsme měli, protože už jsme to prostě neměli sílu řešit.

Aby toho nebylo málo, při bezpečnostní prohlídce dostáváme razítka na visačky připevněné k našim příručním zavazadlům. Jana ale byla účastníkem jakýchsi zmatků (obecně měla při prohlídkách z nás všech nejvíc problémů), jejichž následkem bylo to, že její batoh orazítkován nebyl. Tudíž ji pak další kontrolorka u odletové brány nechtěla pustit na palubu. Jana musela počkat, až projdou skoro všichni pasažéři a pak jí batoh důkladně prohlédli znovu (ručně).

Krátce po jedenácté dopolední konečně naposledy vzlétáme. Letadlo bylo nové, letušky nesympatické a Ind v turbanu sedící vedle Libora oprsklý. Když jsme měli vyplňovat příletovou kartu, natáhl ruku směrem k Liborovi a jen pronesl „Pen.“ Po překročení hranice se výrazně proměnila krajina pod námi. Po vyprahlé Indii nás vítá zelený Nepál protknutý řadou malebně vyhlížejících údolí. Vysokohorské štíty sice nevidíme (a teď už víme, že tomu tak bylo proto, že si Serža popletla strany a já se neudržel hesla „Důvěřuj, ale prověřuj“), ale i tak je to přivítání velmi příjemné. Když pak ve 13 hodin (časový posun oproti Česku je poněkud netradiční tři a tři čtvrtě hodiny) dosedáme na ranvej a následně vystupujeme do slunečného počasí a 27°C, začínáme se těšit na dny příští.

Letiště určitě nepatří k největším a nejmodernějším na světě (to jsem popsal velmi diplomaticky), ale vynahrazuje to milými imigračními úředníky, kteří nám bez sebemenších problémů nalepují do pasů víza (25 USD na 15 dní), která jsme si předpřipravili už doma přes internet. Podle průvodců si máme radši zajistit předplaceného taxíka než se handrkovat s řidiči před halou, takže této rady uposlechneme. Cena měla být kolem pěti set rupií, ale u obou přepážek po nás chtějí stovek sedm. Co nám zbývá, v přepočtu je to vychází na 35 korun na osobu (pro jednoduchost částky v nepálských rupiích dělíme pěti).

Z domova máme předem zarezervováno ubytování jen na tři noci, mezi nimi je i hned ta první, a to v hotelu Silver Home, který se nachází v turistické čtvrti Thamel (v podstatě nepálská varianta bangkokské Khao San Road). Tam tedy rovnou míříme. Hned na první pohled se Káthmandú příliš nevyomyká tomu, co známe z Indie, Myanmaru nebo Indonésie, ale přece jen působí trochu čistěji a úhledněji. A ještě větším rozdílem oproti Indii, ke které má Nepál přece jen nejbližší, je přístup lidí, kteří jsou tu podstatně milejší. Dokazují nám to hned chlapi na recepci hotelu, kteří nás vítají opravdu přátelsky. Náš klučí pokoj je v pohodě (prostorový a na asijské poměry čistý), holky se musejí vypořádat s rozsáhlou plísní na stěnách. Velkou výhodou tohoto hotelu je, že ačkoli se nachází přímo v „turistickém ghettu“, je zastrčen v boční uličce a panuje tu tedy božský klid.

V jeho těsné blízkosti se nachází několik dalších hotelů, které následně obcházíme a ptáme se na ubytování na další noci. Úroveň je různá, a to i cenová, přičemž naše stávající zařízení vychází z tohoto pohledu velmi dobře (1 200 rupií za dvouůžkový pokoj se snídaní), ale bohužel mají plno. Před dalším průzkumem se jdeme posilnit. Chlapi z hotelu doporučovali restauraci Mustang hned za rohem, ale tam otvírají až v půl šesté, takže se uvelebujeme o patro níž, v podniku nazvaném Rama's Kitchen, jehož vývěsní štít umístěný na hlavní ulici bude později sloužit jako náš záchytný bod při návratech „domů“. Jeden z prvních poznatků – wi-fi je tu naprostou samozřejmostí nejen v hotelích a guesthousech, ale i ve velkém množství restaurací. Když si vzpomeneme, jak jsme ještě před pár lety pobíhali po internetových kavárnách, kde jsme museli snášet „závratnou“ rychlost připojení... Objednáváme třikrát thali, já jsem zatím opatrný a spokojím se s vaječnou omeletou. Mangový džus nám přinesou s ledem, což je jeden z rizikových faktorů vzniku cestovatelského průjmu, ale chuť manga si prostě ujit nenecháme. Při placení se poprvé (a bude tomu tak už pak skoro vždy) setkáváme s tím, že se k částce připočítává ještě deset procent „service charge“, kterou považujeme za spropitné. Platíme dohromady přibližně 1 600 rupií. Což je ve světle dalších dnů poměrně dost. Vlastně asi nejvíc, kolik jsme za jídlo a pití v Nepálu zaplatili. Ale ono vždycky aspoň chvíli trvá, než se člověk v nové zemi ohledně cen zorientuje a hlavně jsme měli hlad. Jinak v obchodě stojí litrová lahev vody 20 – 25 rupií.

Vzhledem k tomu, že už je poměrně pozdě odpoledne, máme na dnešek vytyčen jediný cíl – buddhistickou stupu Swayambhunath. K ní se vydáváme pěšky, aspoň nasajeme atmosféru nepálské metropole. A je skutečně co vnímat. Díky mapové aplikaci v tabletu, kterou jsem při předešlých cestách již několikrát vychvaloval, trefíme na místo celkem bez obtíží. Trochu horších je 365 schodů, které musíme zdolat. Těsně před vrcholem máme šanci si na chvíli odpočinout, protože se po nás požaduje vstupné ve výši 200 rupií. Pak už se můžeme kochat mystickým prostředím stupy, které je nyní už prosvětleno veřejným osvětlením – dalším z poznatků úvodního dne je skutečnost, že se tu stmívá už kolem šesté hodiny. Stupu nestihneme ani celou v pohodě obejít, když lampy zhasnou a celé místo se ponoří do tmy, kterou narušují jen plápolající svíčky. Osvětlené nejsou ani schody, takže na jejich sestup raději vytahujeme baterku.

Při návratu jsme hned zkraje špatně odbočili a už jsme se motali v temných uličkách, které se pro nás náhle staly nekonečným bludištěm. Vůbec jsme se ale nebáli a odvážně procházeli i těmi nejužšími a nejtemnějšími zákoutími. Místní se nás snažili navigovat, ale i tak nám nějakou dobu trvalo, než jsme se zorientovali. Řeku přecházíme po jiném mostě než předtím.

Na nocleh se tentokrát ptáme v hotelu, který přímo sousedí s tím našim. Nabízejí nám čtyřlůžkový pokoj za tři tisíce rupií (bez snídaně), což akceptujeme a necháváme tisícovku jako zálohu. Jsme poměrně uondaní a potřebujeme se prospat, takže jen načíname naše „dezinfekční“ zásoby, sprchujeme se, pro jistotu rezervujeme ubytování v Bhaktapuru a uléháme na kutě.

Pátek 10. října | Káthmandú (Swayambhunath, Durbar Square), Patan

Budík máme nastavený už na šestou hodinu, protože si chceme Swayambhunath užít i ráno. V půl sedmé odcházíme z hotelu, hned před ním odchytáváme taxi (chce 400, my nabízíme 250, nakonec se shodneme na 300) a v sedm hodin už jsme nahoře. Bohužel musíme opět zaplatit vstupné, které platí

jen na daný den. To místo má svoje kouzlo, člověk by tu vydržel hodiny. Je tu spousta místních, kteří obcházejí stupu, zapalují svíčky, oddávají se modlitbám a meditacím. Káthmandú tu má člověk pod sebou jako na dlani. Dole na ulici už se pak rozjíždí čilý obchod, babky tu prodávají květiny, zeleninu, svíčky; je tu i pár žebráků. Nám už to ale stačilo, za 300 se taxikem vracíme zpátky na hotel, kde si dopřáváme první nepálskou snídani. Čekali jsme toust s čajem, ale nakonec jsme byli příjemně překvapeni – omeleta s bramborami, cibulí a paprikou, dva tousty, máslo a marmeláda, čaj/káva a džus.

Bohatě nasyceni se pak vydáváme pěšky uličkami směrem k náměstí Durbar. Upřímně řečeno je to brouzdání uličkami asi zajímavější než samotné náměstí, které je památkou UNESCO. Uličky jsou rušné, barevné, někdy i zábavné – například zubařské ordinace nebudí moc důvěry. Poměrně dlouho setrváváme po odbočení na malé náměstíčko kolem stupy Kathesimbhu, kde se poprvé setkáváme se svatým mužem v oranžovém hábitu. A bohužel také se skupinou polských turistů, jimž vévodí hlučný průvodce. Pokračujeme pak kolem stovek obchůdků se vším možným, malých dřevěných chrámků, přes chaotická náměstíčka až k již zmíněnému náměstí Durbar, kam se turisté dostanou jen po zaplacení docela tučného vstupného ve výši 750 rupií (Lonely Planet z roku 2012 uváděl 300). V ceně je i návštěva muzea Tribhuvan. To nejzajímavější z něj se bohužel nesmí fotit ani natáčet, ale my si to vynahrazujeme tím, že se šplháme na devítipatrovou věž Basantapur, odkud je krásný výhled na všechny čtyři světové strany, přičemž asi nejzajímavější je pohled na tržiště na náměstí, které se jmenuje stejně jako věž.

Obcházíme ještě pár budov doporučených v průvodcích, ale protože už je docela horko a od snídaně přece jen uplynula nějaká doba, poohlížíme se po nějaké příjemné restauraci na střeše. Jedna z turistických biblí doporučuje v nejbližším okolí například Cosmo Café, které není problém najít. Máme z něj výhled na nejzajímavější část náměstí. Jídlo už v nás bohužel tolik nadšení nebudí. Libor s Janou hlásí, že jejich nudle jsou úplně suché. Já zkusím místní specialitu – momos. Jsou to vlastně takové ravioli, které se buď vaří v páře nebo se smaží a mohou být plněny zeleninou, masem, sýrem nebo čímkoli jiným. Číšník mi radí vařenou verzi a pro jistotu volím zeleninovou variantu. Není to špatné, ale trochu plané a příště určitě dám spíš na svůj instinkt a sáhnu po smažené verzi.

Dalším cílem je město Patan, jehož středobodem je také náměstí Durbar (dočkáme se ještě do třetice). Ačkoli je to do Patanu z Káthmandú podstatně dále než na letiště, taxík nás tam odváží za tři sta rupií. Cena nás zaujala natolik, že se řidiče ptáme, jestli by tu na nás nechtěl počkat. Jeho odpověď je taková nejasná, takže se necháme překvapit. Vstupné na náměstí činí 500 rupií, ale my si ho zase tak moc neužijeme, protože slunce už začíná zapadat za budovy kolem něj. Zato jsme svědky natáčení nějakého místního trháku. Drsně se tvářící hrdina točí asi vteřinovou scénu, která spočívá v tom, že udělá krok dopředu. Několikrát ji opakuje, podle režiséra se zřejmě stále nemůže trefit do toho správného pohybu. Možná je nervózní z davu, který ho obklopuje a pozorně sleduje. Přemýšlíme o tom, jestli se nenecháme najmout jako komparz, ale nakonec se radši jdeme trochu projít po městě.

V jednom z obchůdků s buddhistickými suvenýry se Libora ujme pohledný a sympatický mladý prodavač, který na něm demonstruje sílu „zpívajících misek“. Tedy v tomhle případě to byl spíš lavor! Nejdřív ho Liborovi nasazuje na hlavu a jemně do něj bouchá paličkou, pak mu s ním jezdí po zádech. Mísa znatelně vibruje i na dálku. A z Libora je v podstatě nový člověk. Obří mísu nekupujeme, místo toho si v nedaleké čajovně/kavárně dopřáváme teplé moky (100/150 rupií za konvičku). Nutno ale konstatovat, že nás nijak výrazně neoslovily, i když se tenhle podnik tvářil dost erudovaně.

Po našem taxikáři ve fialovém triku není ani památky (inu, zdrželi jsme se trochu déle než avizovanou hodinu), takže musíme odchytil jiného. Tentokrát se smiřujeme se čtyřmi sty, je to přece jen kus cesty. A ta se ještě časově o něco prodloužila, protože v tuhle dobu jsou silnice ucpané k prasknutí. V hotelu Discovery Inn stoupáme až do pátého patra, kde je náš pokoj číslo 501 umístěn hned u střešní terasy. Z té už toho teď ale moc nevidíme, protože je tma jako v pytli. To nám ale nebrání vydat se do okolí na drobné nákupy (zajímají nás především produkty značky Himalaya) a také na večeři, k níž nakonec vybíráme malou zastrčenou tibetskou restauraci, kde mají levné a celkem dobré jídlo. Po večeři nemůžeme odolat a doplňujeme sbírku Himalaya. Poté usedáme do miniaturního baru jen pár kroků od hotelu. Obsluhuje tu sympatický mladý pár a příjemné jsou i ceny tvrdého alkoholu. Lokální gin (0,6 cl)

za 130 rupií, mix s džusem nás vyjde na 190 (Seržu se Spritelem dokonce na 170). Navíc tu panuje příjemná atmosféra a pouštějí tu dobrou muziku, takže sem určitě ještě někdy zavítáme. Po desáté večerní jsme na hotelu.

Sobota 11. října | Pashupatinath, Boudhanath, Bhaktapur

Dnes si dopřáváme trochu spánku, vstáváme až v půl deváté. Na střeše vedlejšího hotelu Pokhara Peace si objednáme snídani. Dost dlouho na ni čekáme a navíc moje míchaná vajíčka jsou sladká (zřejmě je dělali na stejné pánvi jako palačinky). Vyrážíme až po půl jedenácté. Je horko.

Dnes máme v plánu dva cíle – jeden hinduistický, jeden buddhistický – a jeden přesun. Prvním místem, které hodláme navštívit, je Pashupatinath. Taxi čekající přímo před hotelem nás tam zaveze za usmlouvaných tři sta rupií. Podstatně víc nás stojí vstup do města samotného – tisícovku za osobu! A to si ještě dovolí napsat, že vstupné nezahrnuje přístup do paláce, kam ovšem stejně směřjí jen hinduisté, takže nám to vlastně může být úplně jedno. Aspoň že přicházíme právě včas, kdy se chystá pohřební obřad. Nejzajímavější atrakcí tohoto města, jehož název jsem si prostě nebyl schopen zapamatovat, jsou totiž kremační gháty, na nichž se spalují mrtví. Velikostí se nedá Pashupatinath srovnat s indickým Váránasí, ale na druhou stranu se tady můžete dostat bezprostředně k samotným dřevěným hranicím. Zrovna po našem příchodu přinášeli nějakou starou babičku, mohli jsme pozorovat celý rituál. Vedle leželo zřejmě nějaké dítě, k němuž přišly plakat tři mladá děvčata. Upřímně řečeno nám přišlo, že jen jedna z nich to myslela upřímně, zbylé dvě nám připadaly jako profesionální plačky. My s Janou sledovali vše z první ruky, Libor se Seržou z druhého břehu řeky. Za dvěma mosty, pod palácem, je místo vyhrazené pro vyvolené. Tam už ale vše skončilo a na řadu přišlo smetení a spláchnutí popele do řeky a rituál, při němž se zřejmě tři pozůstalí bratři do řeky potápěli.

Obecně panovala v Pashupatinathu taková zvláštní, poklidně meditační atmosféra. V některých pagodkách odpočívali spoře odění asketové (sadhové). Stačilo vyjít pár schodů a měli jsme celou scénu jako na dlani, i když z velké části zakrytou dýmem z ghátů. Na turisty tu čekali i rádoby svatí muži v oranžovém, kteří si ale nechávali platit za fotky, k čemuž sami ponoukali, takže o jejich autenticitě jsme měli silné pochybnosti a jejich nabídku jsme nevyužili. Fotky by to asi byly pěkné, ale mají pak nějakou cenu?

Pozitivní je, že z Pashupatinathu se dá dojít pěšky do našeho druhého cíle, k největší asijské stupě s názvem Boudhanath. Za několik desítek minut se tak člověk přenese z výsostně hinduistického prostředí do buddhistického. Cestou ještě mjíme chrámek Gorakhnath obklopený kamennými pagodami, kde panoval klid narušený jen občasnými ranami do zavěšených zvonů, jelení oboru a chrám Guhyeshwari, kam opět směřjí jen hinduisté. Odtud už v dále vidíme zlatou špičku Boudhanathu.

Seržu v noci něco nehezky pokousalo, máme podezření na blechy, protože boláky vytvořily jakoby cesty, a zřejmě alergická reakce se postarala o to, že tušíme nutnost nějakého medikačního zákroku. V malé lékárně si tedy Serža kupuje mastičku doporučenou lékárníkem. Pak procházíme poklidným předměstím (čeho vlastně?), načež se ocitneme na hektické rušné ulici, na jejíž druhé straně už vidíme vchod ke stupě. My se ale ještě potřebujeme najíst. První, co nám přišlo do cesty, byla malá suterénní jídelna, ve které sedělo pár místních, takže jsme usoudili, že by to tu nemělo být zlé. I ceny vypadají víc než příznivě. Jídelnímu lístku bohužel moc nerozumíme a obsluhující klučina skoro na všechno odpovídá, že to jsou nudle. V Janině případě se ovšem jedná spíš o velkou mísu polévky se širokými nudlemi (tibetská thukpa), ze které není dvakrát nadšená. Poprvé se tu setkáváme s mangovou limonádou s názvem Slice.

Pak už je čas na Boudhanath (vstupné 250 rupií), k němuž se dostáváme za pěkného odpoledního světla, takže vypadá výborně. Všude je plno barevných vlaječek, které máme tolik v oblibě. Ale musím říct, že asi nejvíc mě dostalo okolí samotné stupy. Kolem dokola jsou totiž postaveny roztomilé barevné domy, které tak trochu připomínají Amsterdam. Jejich přízemí jsou samozřejmě obsazena obchůdky, ale to nijak zvlášť neruší, panuje tu taková příjemná atmosféra. V okolí je i několik klášterů; v jednom z nich,

který se nachází přímo na kružnici kolem stupy, se zrovna odehrává pudža, takže máme opět štěstí. Je poměrně komorní a nemá ani zdaleka takový náboj jako ceremonie, které jsme zažili v Ladaku, ale i tak je to příjemné zpestření. Původně jsem sice myslel, že zvládneme ještě nějaký klášter trochu stranou od davů, ale raději jsme si vychutnávali zdejší atmosféru, vylezli na stupu (tedy tam, kam je to možné), obešli si ji (samozřejmě ve směru hodinových ručiček) a pak si sedli na jeden z rohů a pozorovali cvrkot kolem, než se slunce sklonilo k obzoru. Příjemný dojem z tohoto místa završila i návštěva toalet pro turisty, kterou podnikly tři čtvrtiny naší výpravy a označily tuto svatyni za superčistou. Já byl pro změnu šokován exteriérem místní „hajzlbáby“, což byla krásná mladá žena, určitě jedna z nejhezčích, jakou jsme v Nepálu potkali.

Už je ale čas jít, protože nás ještě čeká lehce komplikovaný přesun. Musíme se vrátit do hotelu pro bágly a odsud pak přejet do Bhaktapuru. První taxikář se nabízí za dva tisíce, ale zřejmě si myslí, že jsme právě spadli z jiné planety. Další chtěl patnáct set, tak jsme ho stáhli o tři stovky níž. I tak je to dost, ale přece jen nezapřeme, že jsme turisté, takže na místní taxy můžeme zapomenout. Ulička, v níž bydlíme, je opravdu zastrčená, takže musíme řidiče navigovat. Když zmizíme pro bágly, říkáme si, že je vlastně docela důvěřivý – nechal nás odejít neznámo kam, aniž by od nás viděl jedinou rupii. Naprostá většina taxiků jsou tu malinkatá bílá vozítka značky Suzuki, která už mají něco za sebou. Narvat do něčeho takového celou naši čtveřici včetně batohů není fyzicky možné, takže dva bágly putují na střechu. Cestou si všimneme, že má řidič zapnutý taxametr, což jsme tu ještě u nikoho neviděli. Tak schválně, jaká je reálná cena? Po příjezdu do centra Bhaktapuru zjišťujeme, že 850 rupií. To zase není tak strašný rozdíl, mohli jsme dopadnout i podstatně hůř. Nicméně nás taxi nezavází až ke guesthousu, ale jen k bráně historického centra, kde musíme zaplatit vstupné. To není zrovna milosrdné (15 dolarů nebo 1 500 rupií), ale můžeme si prodloužit platnost vstupenky, na jak dlouho chceme. Pána v okýnku tedy žádáme o sedm dní.

Už je sice tma a osvětlení tu moc nefrčí, ale i tak je jasné, že je bhaktapurské náměstí Durbar fakt pěkné, stejně jako přilehlé ulice a náměstí. Už se těšíme, až se tu budeme zítra procházet za denního světla. Do předem zarezervovaného Ganesh Guesthousu je to pěšky jen pár minut. Pokoje pro nás mají, ale protože jsme podle nich přijeli pozdě (je 19:15), jeden z pokojů je bez vlastní koupelny. Když namítneme, že tím pádem ale nemůže být za stejnou cenu, dostáváme se na 600 a 500 rupií. Na internetu vypadaly pokoje líp, matrace jsou přímo na zemi a společný záchod odpuzuje už z dálky, ale na jednu noc to zvládneme. Holkám přenecháváme džentlmeny pokoj s koupelnou s tím, že ji využijeme taky. V jídelně u recepcce sedí pár divných (bílých) lidí. Nejpodivněji působí mladá slečna s notebookem. Všichni na nás zírají, jako kdyby po nás pátral Interpol.

Jdeme se projít do nejbližšího okolí. Holky si dopřávají samosy ze stánku, my s Liborem bychom takhle večer radši něco méně smaženého a taky bychom si k tomu chtěl sednout. Nic odpovídajícího jsme nenašli, takže nakonec objednáváme lehkou večeři (sendviče + čaj) přímo „doma“. Holky se k nám o něco později připojují na čaj (konvice za osmdesát rupií). Musíme si říct o další dva ručníky. Nepochopili jsme, co to tu mají za zvyk dávat do dvoulůžkového pokoje jen jeden. Město velmi brzy usíná a my ho zanedlouho následujeme.

Neděle 12. října | Bhaktapur, Nagarkot

Večer jsme se domluvili, že si dáme budíka na sedmou, ale kdybychom byli připraveni před půl osmou, zaklepeme na sebe. My s Liborem se sami od sebe probouzíme ještě před sedmou. Pohled z okna dává tušit, že se probouzí i město. Ještě lepší výhled pak máme z venkovní jídelny. Objednáváme si „speciální“ snídaní (200 rupií, pokud si to dobře pamatují), na kterou sice dost dlouho čekáme, ale výsledek stojí za to! Omeleta, k ní párek a směs brambor a rajčat, samozřejmě tousty a pití. Když pak platíme za ubytování i stravu (večeře + snídaně), s Liborem to máme za 1 280 rupií, což v přepočtu znamená 128 korun na osobu. A ještě jsou ochotni nám schovat bágly na dvě noci přímo ve své garsonce, kterou obývají přímo za recepcí.

Město působí skoro až pohádkově, jako bychom se náhle ocitli ve středověku. Přesně takhle jsem si představoval Káthmandú! Jenomže to už je někde jinde, především část Thamel zaměřená na turisty, takže doufám, že tady se podaří ten atraktivní ráz udržet co nejdéle. Prvním historicky zajímavým prostranstvím je Taumadhi Tole, jehož dominantou je Nyatapola Temple – nejvyšší chrám v celém Nepálu – se schodištěm lemovaným sochami jejích ochránců. Když po něm vystoupáme, všimneme si, že jsou v pozadí vidět štíty Himálaje. Když jsme viděli pohledy s fotkami zasněžených vrcholků na pozadí města, říkali jsme si, že to musí být fotomontáže. Ted' bylo naše přesvědčení zvikláno. Každopádně jsme hned pojali touhu dostat se někam, odkud budou hory pěkně vidět.

Nejdřív se ale jdeme podívat na náměstí Durbar, kde jako nejhezčí zákoutí shledávám prostor kolem dvou staveb – Siddhi Lakshmi Temple a Fasidaga Temple, které mají opět schodiště lemované soškami. Navíc tu v tuhle chvíli ještě není tolik lidí. Pak už se vydáváme směrem, který dává tušit možný výhled na hory. Procházíme ulicemi, které asi moc bílých neviděly, místní si tu žijí svým každodenním běžným životem. A bez turistů je tu dost příjemně. Výhled nám ale stále uniká, jakmile máme pocit, že za rohem už to bude, jsme opět zklamaní. Jdeme poměrně daleko, ale chtělo by to dostat se na střechu některého z domů, ovšem připadá nám trapné se cpát někomu do domova. Holky si cestou sem všimly hotelu Sweet Home s restaurací na střeše, tak to ještě zkusíme tam. Klidně si dáme nějaký drink – koneckonců je dost horko, takže bychom to udělali tak jako tak. Všichni nás tu vítají s úsměvem a my se hned vydáváme po schodech kolem pokojů pojmenovaných po zdejších horách. Na střeše nás čekají dvě zklamání – ty nejhezčí hory jsou zakryty domem před námi a ceny tu mají přímo zlodějské. Lahev obyčejné vody za devadesát rupií! V přepočtu je to samozřejmě pakatel, ale jde o princip – a další nápoje byly ještě podstatně dražší. Pikolíkovi tedy bez skrupulí oznamujeme, že tu mají extrémně draho a my se ráčíme poroučet. Nicméně se ujist'ujeme, že se musíme co nejdřív dostat do Nagarkotu, když je takhle pěkná viditelnost – tam budou hory ještě podstatně blíž.

Vracíme se tedy na náměstí, které ted' zkoumáme trochu podrobněji, vycházíme branou ven a snažíme se najít malý chrámeček Erotic Elephants Temple, který má na sobě mít dřevorezby s erotickou tematikou. Šmejdíme po okolí do všech stran, ale nikde nic. Až pak nás napadne podívat se na opravdu miniaturní chrámeček, který má z každé strany nějaký motiv souložících zvířat. Při opětovném vstupu na náměstí Durbar se musíme znovu prokázat vstupenkou. Ale kontroloři jsou milí a slušně děkují, navíc když vidí, že jsme skupina, po ukázání první vstupenky už ostatním naznačují, že nemusí tu svou hledat. Míříme na hrnčířské náměstí. A to je místo, které se mi v Bhaktapuru líbilo snad nejvíc, jen nebýt těch krámků s cetkami. Hodně mi to tu připomnělo Tunisko nebo Maroko. Prostě celé náměstíčko bylo pokryto různými hrnčířskými výrobky, které se vyrábějí přímo tady. Hrnčíři vás i vyzvou, abyste si vyzkoušeli točit kruhem a vykouzlit nějaký tvar. To ale přenecháváme jiným. Člověk by tu vydržel sledovat práci místních hodně dlouho.

Po chvíli jsme opět v naší ulici, kde holky den předtím objevily malinkatou jídelnu, která se specializuje na jediné – vařené momo s buvolím masem. Křehká dívčina se stará o dva obrovské plechové hrnce, na jejichž horní část je zavěšen cedník plný malých plněných taštiček, které se do požadovaného stavu dostávají pomocí páry z vařící se vody. Deset kousků dostanete za směšných padesát rupií, chlazenou kolu k tomu za dalších třicet (mimochodem, nepochopil jsem, proč tu kola v provedení light stojí vždy třikrát víc než normální; ale oni ji stejně skoro nikde neměli). K deseti kuličkám se ještě přidá pálivá omáčka. Vybavují se mi masové kuličky z IKEA. Když sedíme u stolu, můžeme otevřeným oknem pozorovat, jak se v kuchyňce momos připravují.

Z guesthousu si vyzvedáváme menší batohy, které jsme si připravili na další dva dny, a pak putujeme ke chrámu, který má být opět zdoben erotickými motivy, například vyobrazením ženy, která si myje vlasy, zatímco jí její muž obšť'astňuje. Nachází se na náměstí Tachupal Tole a jmenuje se Dattatreya Temple. I tady nám dá docela práci ty lechtivé záležitosti objevit, protože jsou menší, než jsme čekali.

Na autobusovou zastávku s odjezdy do Nagarkotu přicházíme právě včas, autobus už je nastartovaný a bude co nevidět odjíždět. Už nejsou volná čtyři místa, takže se s Liborem musíme uvelebit v přední části vozu kolem velké rezervní pneumatiky. To bychom ale nebyli v Asii, kdyby se během pár minut a

improvizovaných zastávek autobus nenarval doslova k prasknutí. Po opuštění města nás čekají poměrně drsné serpentýny. Když před sebou vidím, kam až se budeme s touhle rachotinou škrábat, doufám, že ostatní členové výpravy si toho zatím nevšimli. Mohli se totiž věnovat hezké krajině, kterou právě projíždíme – kopce, terasovitá pole, vesničky... Mám pocit, že teď teprve začíná ta opravdová dovolená. Cesta trvá zhruba hodinu, do Nagarkotu přijíždíme v půl třetí a platíme 180 rupií za všechny čtyři dohromady. Jsme v podstatně větší nadmořské výšce (2 195 metrů) oproti Bhaktapuru, ale vedro je i tady. A proč tu vlastně jsme? Nagarkot je vyhlášen jako jedno z lehce dostupných míst, odkud se nabízí krásný výhled na velkou část Himálaje. Nemarníme tedy čas a šineme si to do Mount Paradise Hotelu, který jsme si pro jistotu zarezervovali ještě z Čech. Už cestou k němu na nás vykukují horské štíty. Hned po ubytování se tedy vydáváme na průzkum. Bohužel ale podobně jako v Bhaktapuru se stále nemůžeme dostat někam, odkud bychom měli nerušený výhled. Vlastně až náhodou zabočíme k hotelu Peaceful Cottage, který disponuje terasou, kde si můžete dopřát jídlo a pití.

Dlouho si nás nikdo nevšimá, ale zase až tak nám to nevadí, protože je tu opravdu krásně a hory máme jako na dlani, i když přece jen daleko – dál, než jsme doufali. Objednáváme si pití – já mangový džus, ostatní čaj. Nejdřív mlad'ounek zmatený číšník přiběhne dvakrát za sebou s tím, že zrovna vybraný čaj bohužel nemají. Když se asi po půl hodině zeptám, jestli dostanu svůj džus, dozvím se, že mangový džus není. Docela mě to vytočí, takže vztekle odsekávám, že tedy nic nechci. Náladu mi zlepšuje pohled na okolí. Vyčkáváme až do západu slunce, které červeně osvětluje špičky hor. Pak se citelně ochladí, takže míříme do hotelu.

Pokoje jsou tu krásně čisté (aby ne za 1 600 rupií se společnou koupelnou), majitel velmi pozorný. Na večeri ale čekáme ukrutně dlouho, za což se šéf omlouvá a čekání nám krátí povídáním o všem možném. Ptáme se na počasí – podle předpovědi by mělo zítra pršet. On se ale směje, že předpovědím tu nikdo nevěří a že monzuny už skončily, takže by pršet nemělo. To nás trochu uklidnilo. Zároveň nám doporučuje, abychom ráno na vyhlídku nešli pěšky, protože je to nějakých šest kilometrů převážně do kopce a museli bychom vyrazit hodně brzy, ale máme si radši zajistit taxík. Nakonec se nabízí on sám. Za zpáteční cestu by si vzal tisícovku, za cestu jen tam osm set. To bereme. Navíc nám sám nabídl, že klasickou snídani nestihneme, takže nám připraví balíček na cestu – tousty a místo nápoje palačinku (původně navrhoval hranolky, ale ty jsme zavrhlí).

Pondělí 13. října | Nagarkot > Dhulikhel, návrat do Káthmandú

Plán byl jasný – ráno vyrazit na vyhlídku v Nagarkotu a pak se pěšky (dalších asi čtrnáct kilometrů) vydat do Dhulikhelu, což je druhá z vyhlášených vyhlídek na himálajské vrcholy. Tam se pokochat horami jak před západem slunce, tak pak ještě ráno. Nocleh jsme měli opět zarezervovaný.

Budík nám řinčel v krutých 4:45. Jsem rád, že jsem si obrovského pavouka v našem pokoji všiml až teď, jinak bych asi neusnul. Venku naši pozornost pro změnu upoutá „Queen of Night“ – keř, který kvete pouze v noci. V pět hodin si vyzvedáváme snídaňové balíčky a necháváme si napustit prázdné lahve vodou. Jenomže se tak nestává z barelu, který jsme večer viděli v jídelně, ale z kohoutku v kuchyni, takže si radši kupujeme i vodu balenou a tu napuštěnou později v nestřeženém okamžiku vyléváme. Nasedáme do auta a v naprosté tmě se necháváme odvézt na zhruba šest kilometrů vzdálenou vyhlídku. Cestou mjíme jen pár nadšenců a jsme velmi rádi, že jsme zvolili motorizovaný přesun.

Na místě jsme před půl šestou, společně s dalšími, z nichž nás iritují dvě urvané skupinky – jedna asijská a jedna izraelská. Bohužel se stalo to, čeho jsem se obával, je zataženo. Sluneční paprsky tedy pronikají jen částečně a část hor je naprosto skryta v mracích. Vyčítám si, že jsme sem nezajeli předchozí den odpoledne, kdy bylo nádherně. Ale to se nedá nic dělat. Snad budeme mít víc štěstí v Dhulikhelu. Je celkem zima, takže se zahříváme malými kalíšky čaje a kávy, které tu prodávají podnikaví místní. Před sedmou se usnášíme, že lepší už to nebude a odebíráme se na „trečiček“.

Ochotní taxikáři nám ukazují směr, ale stejně se po chvíli musíme vrátit, protože jsme minuli tu správnou odbočku. Cesta není nijak značená a dost dlouho se poměrně příkře svažuje, což je nám trochu divné. Když kolem nás na malém opuštěném paloučku proběhne asi stovka (nepřeháním!) ozbrojených vojáků, radši se jich ptáme, jestli jdeme správně. Rozptylují naše pochyby a ukazují, kudy máme pokračovat dál. Odtud už se tu a tam objevuje směrovka. Krajina mi hodně připomíná obdobný trečiček kolem myanmarského Kalaw – malé vesničky, kopce, terasovitá políčka... Jen tady se na těch terasách celkem překvapivě pěstují brambory. Zrovna kvetou, takže je na ně velmi pěkný pohled. Stejně jako na pářící se výrazně zbarvená sarančata, kterých je na jednom místě spousta. Škoda, že jsme se nedočkali hezčího počasí, bylo by tu opravdu krásně. Navíc jsme kromě místních nepotkali živou duši! Takže máme vše jen pro sebe. Na jednom místě by byl nádherný výhled – kopce s políčky a za nimi majestátní zasněžené vrcholy. Oči tenhle výjev zvládnou, ale fotáky si s horami v mlžném oparu moc neporadí.

Bohužel kolem jedenácté začíná lehce pršet a déšť pomalu ale jistě přibírá na intenzitě. Jakmile nám před polednem přijde do cesty chatka, ve které se evidentně vaří a pije, děláme si přestávku. Místní chasníci se o nás starají s náležitou péčí – zahříváme se čajem a kávou a objednáváme si něco k jídlu. Voní to tu náramně. Dočkáme se thali – čočková polévka, rýže, sekaný špenát a naprosto luxusní pečené brambory, kterých bychom všichni byli schopni sníst třeba kilo. Následuje další runda horkých nápojů. Říkáme si, že nás to bude stát pár šupů, ale nakonec jsme poměrně nemile překvapeni. Za jídlo požadují 350 rupií, takže celkem platíme 1 590 rupií. Ve společném banku máme posledních šestnáct set, celý tedy padne na oběd.

Déšť neustává, spíš naopak, a tak nasazujeme pláštěnky, protože nás podle slov chlapíků z boudy čeká ještě zhruba dvouhodinová cesta. Dokola si opakujeme, proč není tak, jako včera? Bylo by tu opravdu kouzelně. Ale co naděláme. Místní ochotně radí, kudy máme jít. V dále už vidíme dvě poměrně velká města, takže směr se nám daří držet celkem bez potíží. Do Dhulikhelu sestupujeme krátce po druhé hodině, takže odhad z chatky jsme tentokrát dodrželi (na rozdíl od Myanmaru, kde nám průvodce tvrdil, že se další úsek jde „normally two hours, with you four“).

Vzhledem k aktuálnímu počasí a předpovědi na další den, která prorokuje celodenní déšť, je jasné, že nemá moc smysl se tady zdržovat. Město samo o sobě nijak zajímavé není a na vyhlídku můžeme zapomenout. Přestože už jsme prošvihli termín pro zrušení ubytování bez storno poplatku, shodujeme se na tom, že se rovnou vrátíme do Káthmandú a další deštivý den využijeme k celodenní cestě autobusem.

Na místní zastávku autobusů je to necelý kilometr, autobus do Bhaktapuru, kam se musíme vrátit pro bágly, se zrovna připravuje k odjezdu. Nasedáme tedy a vezeme se za padesát rupií na osobu. Serži se ujímá místní džentlmen, který ji celou cestu oblažuje nejen více či méně impertinentními dotazy, ale také videozáznamy nějakých svých akcí.

Ve čtvrt na čtyři jsme v našem oblíbeném Bhaktapuru, bohužel na úplně jiné zastávce, než odkud jsme odjížděli (což se později ukáže být poměrně běžnou zvyklostí). Naštěstí máme v iPadu mapu a dokážeme se rychle zorientovat. Pěšky se dostáváme do guesthousu, vyzvedáváme batohy a přes náměstí Durbar vycházíme z historického centra, přičemž se na nás hned za branou vrhají taxikáři jako sršni. Nakonec se necháme zlákat čistě vypadající dodávkou (ať se taky někdy vezeme jako lidi), kterou nás místní frajer zaveze do Káthmandú za rychle usmlouvaných tisíc rupií. Tam nás nechce dovézt až přímo na místo, ale trváme na tom, takže mu nic jiného nezbývá.

V pět hodin zkusíme v hotelu Pokhara Peace (sousedí s hotelem Silver Home a byli jsme tam v sobotu na snídani), zda nemají volné dva pokoje. Mají, za 880 rupií bez snídaně. Po ubytování se vydáváme obstarat si autobusové jízdenky do Pokhary na další den. Když se ve třetí agentuře nedostaneme pod osm set rupií za osobu (ačkoli v té poslední mají venku na tabuli uvedeno o dvě stovky méně), vzdáváme to a kupujeme je právě tam. Chceme platit kartou, ale když prodejce vytáhne „žehličku“, trochu v nás zatrne. Když se následně marně snaží telefonicky ověřit platnost karty, radši vytahujeme

hotovost. Ve vedlejší místnosti si stejnou jízdenku opatřuje jakýsi Walter. Pokud jsme správně slyšeli, tak za tisícovku.

Slíbili jsme si, že se určitě ještě vrátíme do malého útulného baru kousek od hotelu, takže tak činíme. Tentokrát si chceme dopřát i večeři. Bohatá porce nudlí tu vyjde na směšných osmdesát rupií, smažená rýže je ještě o deset levnější. Mladý sympat'ák nám sám od sebe s úsměvem přináší nápojový lístek s tvrdým alkoholem. Den završujeme již tradiční kombinací gin + mangový džus (nebo sprite).

V hotelu rezervujeme přes Booking.com ubytování v Pokhaře. Zatím na jednu noc s tím, že další čtyři noci bychom potvrdili až na místě podle toho, jak se nám bude New Annapurna Guesthouse líbit. V podstatě obratem se ozývá majitelka s tím, že se nám tam určitě líbit bude a že se na nás těší. Když jí napíšeme, kdy a jak přijedeme, prý pro nás pošle někoho s cedulí s mým jménem. Tam se nám bude asi opravdu líbit...

Úterý 14. října | Cesta do Pokhary

Žlutý autobus společnosti Global Vacation, stejně jako většina dalších spojů do Pokhary, má odjezd naplánovaný na sedmou hodinu ranní, přičemž na místě bychom měli být v 6:45. Budíček tedy nastává v 5:45, sraz na recepci máme domluvený na 6:15. Turistické autobusy našťestí odjíždějí přímo z Thamelu, takže ani nemusíme shánět taxíka a dojdeme tam pěšky. Ulice jsou v tuhle denní dobu liduprázdné, po deštivé noci plné louží. Na určeném místě je zdánlivě nekonečná kolona autobusů různých společností. Náš „žlut'ák“ je přistaven skoro na konci. S průvodcím se hádáme kvůli místům. Podle našich zvyklostí bychom očekávali sedadla někde uprostřed autobusu, ale on nás posílá na zadní pětku. Nedbáme jeho pokynů, což ho rozčílí a jedná s námi dost nevybíravě. Přesouváme se tedy dozadu a doufáme, že tam sedmihodinovou jízdu ve fyzickém i psychickém zdraví přežijeme. Jakmile dosedneme, začíná pršet. Těsně před odjezdem se objevuje i Walter.

Těsně po sedmé vyjíždíme. Ještě ve městě z neznámého důvodu stavíme. Nejdřív máme pocit, že kvůli tomu, že si dva místní cestující šli do stánku koupit „šumák“ (něco, co se prodává v takovém malých sáčcích, ale nejsme si jistí, co to je). Ale spíš si řidič odskočil ještě něco vyřídit. Když se konečně dostaneme na kraj obrovského Káthmandú, zjeví se před námi krásné zelené údolí plné teras. Znovu nezbyvá než zalitovat, že není hezky, ale na celodenní přesun je to vlastně celkem vhodné počasí. Zároveň se nám ale před očima zjeví serpentýny, které sahají až velmi hluboko na dno přilehlého údolí. To by nebylo to nejhorší. Ale stala se z nich jedna velká kolona náklad'áků a autobusů. Naštěstí se zdá, že v opačném směru, ale ani my to nemůžeme moc rozjet a místy celkem dlouho čekáme. Samozřejmě se nedá ani předjíždět. Na některých úsecích vypadají kopce kolem nás, že stačí, aby ještě trochu zapršelo, a máme je na střeše. Ten správný adrenalin nás ale teprve čeká.

Měli jsme mít dvě zastávky na jídlo – na snídani a na oběd. Když tedy poprvé zastavíme, holky se v klidu a pohodě vydají na záchod. Což je tedy v tomhle případě jen díra za závěsem. Autobus se ale nečekaně rozjíždí už po pár minutách a my nemáme Seržu. Křičíme na řidiče, ať zastaví a počká, dokonce se k nám přidává i Walter. Když i přesto odjíždíme, Libor razantně bouchá na příhrádky na zavazadla nad našimi hlavami. A všichni sborem řveme. Když už se Libor odhodlává vyrazit uličkou směrem ke kabině řidiče, vidíme, jak Serža přibíhá kolem autobusu. Konečně to někomu dojde a zastavuje jí. Slibujeme si, že s touhle společností se rozhodně vracet nebudeme.

Celou cestu prší. Původně jsem měl v plánu nechat se odvézt jen část cesty a navštívit vesnici Bandipur. Jenomže představa, že se budeme někde bůhvíjak tahat s bágly v dešti, moc lákavá nebyla. Tím pádem se akce Bandipur ruší. Ven se nám moc nechce, ani když se staví tentokrát skutečně na jídlo, kupujeme si tedy jen banány a spořádáme je v autobuse. Další zastávka je asi padesát kilometrů před Pokharou, to už skoro nikdo nevystupuje. Pět kilometrů před městem pro změnu tankujeme. Není se pak co divit, že do Pokhary přijíždíme až ve čtvrt na čtyři. Tam nás na stanici turistických autobusů skutečně očekává stařík s cedulí s mým jménem. Trochu jsme doufali, že nás zavede k nějakému vozidlu, ale bohužel

jdeme v tom dešti pěšky. Naštěstí je to do guesthousu opravdu velmi blízko, jsme tam doslova za pár minut.

New Annapurna Guesthouse vypadá i v dešti pěkně, má udržovanou zahrádku. A pokoje? V téhle cenové kategorii jsme v Asii něco takhle čistého nikdy neviděli! Krásný pokoj s bělostně čistým povlečením, koupelna vypadala, jako by ji právě obložili novými obkladačkami a sanitu před chvílí namontovali, nikde ani známka špíny, plísně, ničeho takového. Prostě luxus. To se ovšem nedá říct o našich báglech, které se válely na dně mokrého kufru autobusu, takže jsou promoklé nejen zvenku, ale i zevnitř. Když nás majitelka Laxmi vidí, hned nabízí čaj a kávu na uvítanou a také sama od sebe přináší ručníky, abychom jich tentokrát měli správný počet.

Rovnou se odebíráme do jídelny na pozdní oběd (nudle, curry). Jídlo je tu trochu dražší, než jsme zvyklí, ale prý jsou všechny suroviny z místní zahrádky a vše se vaří čerstvě. A k chuti jsme neměli výraznějších výhrad. Ty jsem měl ovšem já k mladíkovi, který seděl u jednoho z dalších stolů a podivně na nás civěl. Komentoval jsem to slovy „Co na nás ten mladej furt tak blbě čumí?“ Samozřejmě to byli Češi... Po jídle jsme hráli karty. Nevím proč, ale nikdo se mnou nechce hrát kanastu, vždycky skončíme u žolíků, které mě jednak nebaví a jednak snad každý vyznává jiná pravidla. A protože pravidla byla i tentokrát nejasná, dopálil jsem se a hra brzy skončila. Snad skončí i ten prokletý déšť. Od staříka, ze kterého se vyklubal zakladatel guesthousu, jsme se dozvěděli, že ho má na svědomí nějaký cyklon, který přišel z Indie. Jinak by normálně mělo být sucho. Smůla.

Středa 15. října | Pokhara

Vstáváme po půl osmé. Snídaně v ceně je celkem slušná – dvě vajíčka v úpravě dle výběru (první ráno volíme všichni svorně omeletu), dva tousty, bohužel poměrně málo másla a žádný džem, čaj/káva a mangový džus. Sice neprší, ale je zataženo. Podle předpovědi by se mělo brzy udělat hezky a kolem jedenácté pak rtuť vystoupat na devětadvacet stupňů. V tuhle chvíli to působí jako sci-fi.

Pokhara je hodně turistické město, což není zrovna pozitivum. Nicméně pozitivně se to odráží na čistotě, která je tu na tento kout světa naprosto nadstandardní. Člověk tu vidí spoustu lidí, kteří uklízejí, ulice jsou upravené, nikde nic nesmrdí, je tu zkrátka příjemně, skoro jako v lázních. V obchodech je často zboží s cenovkami, takže ani nemusíte smlouvat. V restauracích nabízejí happy hours na koktejly (1+1) nebo na pivo. Něčeho z toho určitě využijeme.

Dominantou Pokhary je jezero Phewa Tal. To dodává městu ještě silnější rekreační ráz. Když k němu dojdeme, davu lidí se tu derou do lodiček, které si můžete pronajmout jak s „řidičem“, tak sami pro sebe, na hodinu nebo na celý den, případně jen na převoz na druhou stranu. A právě tu poslední variantu nakonec volíme my. Od jezera už jsou vidět zasněžené štítové pásma Annapurna, takže se místo bezcílné projížďky po jezeře rozhodujeme nechat se jen (za 400 rupií) převézt na druhý břeh, odkud podnikneme výšlap na místní vyhlídku s názvem World Peace Pagoda. Nelze si nevšimnout velké skupiny paraglidistů, kteří krouží kolem další vyhlídky, na kterou se chystáme později.

Bohužel zrovna ve chvíli, kdy máme nasednout do lod'ky, se přes hory začínají valit mraky. Doufáme, že jak rychle přišly, tak rychle zase odplují. A mimochodem těch devětadvacet stupňů nebylo nijak přitažených za vlasy, je opravdu nádherně a vedro. Na druhý břeh míříme sami, až přímo na místě se k nám nenápadně připojuje mladý Číňan, kterého určitě vyděsila informační tabule s pravidly, z nichž jedno zní, abychom nechodili sami, ale ve skupinách. I v průvodci psali, že tu nejsou zcela vzácná loupežná přepadení. Číňan se nás drží zuby nehty, než se v malé příjemné restauraci, kde si dopřáváme svačinu s výhledem na jezero (a hory v mracích), přisaje na osamělého fotografa. Ten nám připadá jako Španěl, ale později se dozvíme, že je z Nepálu.

Už cestou jsou výhledy moc pěkné a byly by ještě podstatně hezčí, nebýt těch prokletých mraků. Ale budeme tu ještě pár dní, takže se shodujeme, že až bude jasné nebe i nad vrcholy, kterým vévodí impozantní špička nazvaná Fishtail (správně Machhapuchchhre), vylezeme na vyhlídku znovu. Těsně

před kýženým vrcholem zjišťujeme, že tu zřejmě došlo k poměrně masivnímu sesuvu půdy, a to těsně pod samotnou pagodou. Nahoře se pak dočteme, že se tak stalo nedávno – 24. srpna – a pagoda je v ohrožení. To ale nejspíš píšou hlavně proto, aby vybrali nějaké peníze. Jinak by na ni přece nepouštěli lidi bez jakéhokoli omezení.

Je tu krásně, upravený trávník, rozkvetlé keřky, na naše bezpečí dohlízejí dva roztomilí policisté, kteří podle všeho dohromady váží míň než kdokoli z nás. Vychutnáváme si klid a pohodu a doufáme, že se mraky nakonec přece jen rozeženou. Je jich ale spíš čím dál víc, takže se odebíráme dolů, tentokrát tou nejdelší cestou, která na pagodu vede. Když dorazíme dolů do města, začínají se hory odkrývat. Obětujeme třicet rupií za návštěvu vodopádu Devil's Falls, ale to jsme si snad radši měli dát třeba čaj. Pro místní je to možná terno, ale nás tohle prostě nemůže ohromit. Ohromující naopak je, že kolem páté hodiny se mraky skutečně rozplynuly a hory navíc díky zapadajícímu slunci získávají červený nádech. Změny počasí jsou tu opravdu neskutečné.

Na večeri se vydáváme do předem vyhládnuté restaurace, kde mají v menu i naše oblíbené indické jídlo Malai Kofta (200 rupií). Bohužel ho tady podávají v pálivé podobě, což nás s Liborem nepříjemně zaskočí. Plně spokojená není ani Serža, která si objednala cizrnu s masalou, ale místo toho jí donesly cizrnové curry. Navíc ani obsluha nebyla na zdejší poměry vůbec příjemná, takže sem už ne. V restauraci Clay Oven nedaleko mola si Serža dopoledne všimla nabídky piva (0,65 l) za 199 rupií, což je skvělá cena, protože normálně se v restauracích jeho cena pohybovala od tří set výš. Tuhle příležitost ochutnat místní značku, konkrétně speciální edici piva Everest, si nemůžeme nechat ujít. Tedy kromě Jany, která pivu neholduje.

Pokhara je na turisty opravdu dobře připravena, například kromě již zmíněných paraglidů si tu můžete objednat let ultralightem. Ten se nabízí dokonce ve dvou verzích – malý otevřený a trochu větší uzavřený. Při vzpomínce na úžasný zážitek z Havaje, kde jsme se s Liborem prolétli helikoptérou bez dveří, jsme se nakonec odhodlali, že bychom se přece jen plácli přes kapsu a lety absolvovali. Slečnu v kanceláři letecké společnosti zpovídáme jako nacisti Fučíka, přece jen z toho máme trochu strach a navíc to není levná legrace. Za hodinový let chtějí dvě stě euro. Uzavřená letadla ale mají jen dvě, otevřená čtyři. Jana se do otevřeného neodváží, takže holky rezervují lety v pátek ráno v uzavřeném letadle. Pro nás rezervujeme na stejný termín dva otevřené ultralighty a na sobotu uzavřené s tím, že se ještě rozmyslíme. Problém je totiž v tom, že ty uzavřené se můžou dostat (za stejnou cenu) o něco výš a hlavně dál. Podle slečny má být oba dva dny ráno úplně jasné počasí.

Zatímco jsme s Liborem přepadli bankomat, holky se nám ztratily v rajských nikoli uličkách, nýbrž obchůdkách, ale aspoň zvládly orientačně poptat taxi na druhý den na vyhlídku Sarangkot. Dostaly nabídku za tisíc rupií, ale ještě bychom museli řidiči zavolat a náš zájem potvrdit. Ptáme se i v našem guesthousu, ale přes ně bychom zaplatili dvojnásobek. Jana tedy volá odlovenému chlapíkovi. Ten se najednou trochu cuká, za tisícovku by nás vzal jen pod vrchol, až nahoru, odkud by mělo být vidět i jezero, nás zaveze včetně čekání a zpáteční cesty za 1 500. Vzhledem k tomu, že už je poměrně pozdě večer a ráno musíme vyrazit před svítáním, není čas na hrdinství a nabídku přijímáme.

Na našem pokoji probíhá malá party, kdy mícháme Janou přivezený pastis s místním mangovým džusem a dorážíme se oříšky.

Předchozí večer jsme se nedočkali avízované zcela horké vody, prý je potřeba ji nechat chvíli odpustit. Libor tedy pouští sprchu a mezitím se věnuje jiným činnostem. Když pak otevřu dveře do koupelny, vyvalí se na mě pára jako ze sauny. Není přes ni vidět. Od té chvíle si užíváme dokonale horkou vodu!

Čtvrtek 16. října | Pokhara, Sarangkot

Někdy si holt člověk musí přivstat, když chce něco vidět nebo zažít. Budík máme tentokrát nastavený na 4:30. Asi minutu předtím volá taxikář, že nemůže guesthouse najít. Jana ho náležitě instruuje a o čtvrt hodiny později už sedáme do obligátního bílého Suzuki a vydáváme se na vyhlídku Sarangkot, odkud

budeme sledovat východ slunce nad pásmem Annapurna (ona totiž není jen jedna Annapurna, je jich hned několik a tvoří celé pásmo, které je právě z Pokhary krásně vidět). Trochu mě děsí, že nevidím hvězdy, které ještě večer předtím znamenaly jasné počasí. Začnou se objevovat, až když se serpentýnami škrábeme nahoru. Cesta je dost šílená, samý výmol. Náš drak si to ale neohroženě šine slušnou rychlostí, i když je naše zátěž přece jen znát. Občas nás zbrzdí autobus nebo auto, které se snaží zaparkovat kolem spodní vyhlídky. Vzhledem k tomu, že máme poměrně dobrý čas a slunce se ještě úplně nechystá, finálně se rozhodujeme nechat vyvézt až na samotný vrchol.

Tedy ne tak úplně, na ten se musíme vydrápat pořádnou porcí schodů, což je v půl šesté ráno, bez snídaně, v nadmořské výšce odpovídající Sněžce a v podstatě v klusu, abychom stihli být nahoře včas, zatěžkávací zkouška našich srdečních pump a dýchacího ústrojí. Ale nakonec vše v pohodě stíháme. Kolem šesté se začíná odehrávat světelné divadlo. Nad horami je krásné jasné nebe, jen tu a tam propluje nějaký lehký obláček, takže jsme se aspoň tady konečně dočkali! Jezero nakonec není vůbec vidět, protože je úplně celé zakryto mraky, ale ono je to tak podstatně působivější. Kdy se člověku poštěstí vystoupat po svých nad mraky, s nimiž si navíc také vycházející slunce pěkně pohrává? Nevidíme dokonce ani vyhlídkovou mírovou pagodu. Hory se postupně zalévají slunečními paprsky a odkrývají svou krásu. Ta je umocněna kontrastem se zeleným údolím pod nimi. Tady by člověk vydržel sedět a dívat se snad celý den.

My ale zůstáváme asi do čtvrt na osm a necháváme se odvézt zpět do Pokhary. Po snídani na pár desítek minut uléháme, než se vydáme do města. Jako první úkol jsme si stanovili poslat pohledy. U pošty sice najdeme červenou schránku, která ale nebude jistota, že ji někdo aspoň jednou za čas vybírá, ovšem dovnitř budovy se dostat nemůžeme. Když už jsme na odchodu, někdo asi pochopí, že se tam dobýváme, takže se otevře jedno z oken a za ním se objevuje mladý pošťák. Vzhledem k tomu, že je deset minut po desáté, což je trochu podivný čas na otevření úřadu, zřejmě začal pracovat skutečně kvůli nám. Kupujeme známky po 35 rupiích. Jsou tak hezké, že pořizujeme jednu navíc a nalepujeme ji na pohled, který jsme si koupili na památku. Pohledy pro jistotu svěřujeme samotnému fešákovi, nikoli do červené schránky. Snad dorazí ještě letos.

Už před příjezdem do Pokhary jsme věděli, že si tu zajdeme na nějakou masáž. Vzhledem k tomu, že se tu masáže nabízejí na každých pěti metrech, je největší problém vybrat ten správný salon. My nakonec zapluli do toho prvního, který nám den předtím přišel do cesty. Mimo jiné i proto, že měli vystavený ceník. Dneska tu ale není po nikom vidu ani slechu, i když je očividně otevřeno. Jana tedy nakukuje za závěs na lehátka. Není to tu jako v pětihvězdičkovém hotelu, ale lehátka se zdají být čistá. Po chvíli netrpělivého čekání se konečně objevuje klučina s propadlým hrudníčkem, který nás sem včera lákal. Chceme se nechat masírovat všichni čtyři najednou, takže vyhlašuje pohotovost. Úplně vidíme, jak se sem teď ze všech stran sbíhají maséři a masérky jako vesničani v trilogii Slunce, seno... Mezitím si vybíráme druh masáže. Libor po dlouhém váhání volí tzv. Trekker's massage (1 700 rupií za hodinu), což by měl být mix ayurvedy a klasické masáže. My všichni ostatní se shodujeme na kombinaci dvou – hlava, krk, ramena + záda (1 500 rupií za hodinu). Kluky si berou na paškál kluci (mě ten vychrtlý, co nás vítal), děvčata holky. Masáž je příjemná, i když každý z nás k ní měl nějaké drobné připomínky.

Když jsme byli ráno na vyhlídce, dospěli jsme k tomu, že s ultralighty za dvě stě eur toho stejně asi o moc víc neuvidíme, navíc když bude nízká oblačnost jako dneska, těžko říct, jestli by nás k horám vůbec pustili. A velká část letu se má odehrávat nad městem a jezerem, což nám od samého začátku moc nevyhovovalo. Jana ani nebyla zcela přesvědčená, že by do toho s ohledem na svůj strach z výšek šla, takže jsme nakonec celou akci odpískali s tím, že si radši za nižší cenu objednáme vyhlídkový let „Mountain Experience“ společnosti Buddha Air, v jehož rámci bychom měli při troše štěstí vidět i Mount Everest. Aspoň uvidíme něco jiného než tady. Rezervaci jsme tedy šli zrušit. Slečna z nás nebyla moc nadšená, ale co mohla dělat, žádnou zálohu jsme neplatili.

Další změna plánu vrtala hlavou jenom mně. Najednou mi přišlo, že zůstaneme v Pokhaře snad až zbytečně dlouho, že bychom místo toho mohli zvládnout ještě něco zajímavého. Jako jediný mě napadl národní park Chitwan, kde se dají spatřit sloni, nosorožci, občas dokonce i tygři a řada další divoké zvěře.

Uvažoval jsem o něm už na začátku plánování cesty, ale nakonec jsme se společně přiklonili spíš k pohodě v Pokháře. A protože bychom cestou do parku a pak z něj do Káthmandú strávili dva dny (každá z cest by měla zabrat asi sedm hodin jízdy autobusem), nakonec jsme tuhle myšlenku zase zavrhlí.

Na oběd jsme chtěli najít nějakou příjemnou restauraci na střešní terase, ale v téhle části hlavní pokharské tepny se nám moc nedařilo. Po marném hledání nám padla do oka úplně obyčejná lokální jídelna v jedné z bočních uliček. Jmenovala se Parbati. Ceny vypadaly náramně, takže nezbyvalo než doufat, že stejný dojem budeme mít i z jídla. A protože už jsme měli po krk nudlí a dalších místních specialit, rozhodli jsme se trochu zaprasit a dát si všichni burger z buvolího masa a po dvou napůl rajčatový salát. Ten tedy sestával pouze nakrájených rajčat, ale burger byl chutný, i když masa v něm až tolik nebylo. Nicméně za osm set rupií (tedy za čtyřicet korun na hlavu) jsme se všichni dosyta najedli a napili. Tady nejsme naposledy.

Přemýšlíme, co s načatým dnem. Jsme docela unavení, takže se nám nechce nikam lézt, i když Jana přišla s myšlenkou, že bychom se vydrápali přes kopec a dostali se tak pod Sarangkot. To byla ale myšlenka dost divoká a navíc jsou hory stejně zase v mracích. Volíme tedy procházku kolem jezera, na kterou se hned na kraji posilíme ve „Fresh Juice Centre“, což je skrumáž nepříliš vábně vyhlížejících stánků, u nichž vám místní chlapíci v mlýnku na maso připraví džus z čerstvého ovoce. Abychom uspokojili víc prodavačů, holky zůstanou u jednoho stánku, my s Liborem se odebereme k jinému. Litají tu vosy velikosti sarančete. Já si vybírám červený meloun za 120 rupií, Libor granátové jablko, které je o třicet rupií dražší. Nikdo se tu neobtěžuje čištěním strojkou, což je s největší pravděpodobností důvod, proč můj nápoj z melouna chutná jako grepový džus. Bohužel je grep snad jediné ovoce, na kterém si opravdu nepochutnám. Holky byly s papájou celkem spokojené a Liborovo granátové jablko chutnalo zajímavě. Když se doploužíme k pomyslnému konci jezera, což je ovšem jen takový malý záliv, uléháme do trávy a dopřáváme si odpočinek na sluníčku. Stejný nápad má i černý smradlavý pes, který se nejdřív lísa ke mně a pak k Serže.

Cestou zpátky míjíme mraky restaurací všeho druhu a také obchod vedle obchodu. Vypadá to tady rušněji než na našem konci hlavní turistické ulice. Před západem slunce se hory opět odhalují a nabírají červený nádech, ale zrovna není po ruce žádná aspoň trochu zajímavá vyhlídka. Na večeri se vracíme do Parbati. Tentokrát vybíráme širší spektrum – Libor má chuť na vývar s buvolím masem, holky na chowmein (nudle) a k tomu ještě arašídovou masalu, já chci mít jistotu, že nebude jídlo pálit, takže objednávám banánovou palačinku a konev čaje. Libor se sice dožaduje, aby jeho polívka nepálila, ale prosby nejsou vyslyšeny, takže docela trpí. Asi je to ale slabý odvar proti arašídové masale, kterou holky s plechovými ústy označují za masakr.

Protože se v neděli musíme za každou cenu dostat do Káthmandú, raději už teď jdeme poptat lístky na autobus. Hned v první kanceláři nám je snědý sympat'ák nabízí za šest set rupií a autobus na obrázku vypadá slibně (to ale všechny). Cena nám přijde v pohodě (a nerozumíme tomu, proč to sem stálo o třetinu víc), takže hned platíme. Aspoň si tentokrát dopřejeme místa vepředu. Ty zadní sedačky nám cestou z Káthmandú totiž přidělili proto, že jsme jízdenky objednávali pozdě a jiná místa už prý neměli.

Z domova dostáváme zprávy (ať už SMS nebo na Facebooku), zda jsme v pořádku. Moc tomu nerozumíme do chvíle, než Libor na internetu najde informace o tom, že se u Annapurny strhla sněhová bouře, která přerostla v lavinu. Ta zavalila zatím neznámý počet vysokohorských turistů, přičemž se pohřešuje i docela dost Čechů. A přitom my si dnes užívali krásné počasí a ničím nerušený výhled na přesně tu část hor, v nichž se odehrávalo smrtelné drama...

Chci objednat vyhlídkový let k Mount Everestu, ale připojení je tentokrát extrémně pomalé, chvílemi až neexistující. Vzhledem k tomu, že se musí rezervace rovnou i zaplatit kartou, se trochu děším, jak tohle dopadne. Nakonec se to podaří a za 206 dolarů na osobu máme objednaný pondělí let společnosti Buddha Air v osm hodin ráno z domácího terminálu káthmandského letiště.

Po krátké party na pokoji uléháme.

Pátek 17. října | Begnas Tal

Vstáváme kolem osmé a venku opět vládne opar. Začínáme nabývat dojmu, že je to tu prostě standardní průběh. Snídáme a všímáme si dvou Čechů na zahradě. Na dnešek máme v plánu jen jezero Begnas Tal asi deset kilometrů za městem, které je menší než Phewa Tal, ale turisty zatím naprosto opomíjené, takže podstatně klidnější. Původně jsme k němu chtěli zajet na kolech (800 rupií na den), ale vzhledem k tomu, že bychom se plácali mezi motorkami, auty a autobusy po rušném tahu, jsme se nakonec rozhodli pro autobus. Zastávka tímhle směrem se na mapě zdá být kousek, ale přece jen se docela projdeme. Opět máme štěstí a plechová kraksna by měla zrovna odjíždět. Těžko říct, jestli je to dáno frekvencí spojů, nebo máme opravdu aspoň v tomhle štěstí. Něco jako jízdní řád tu zřejmě neexistuje. Mladý průvodčí nevypadá moc důvěryhodně, takže když si říká o padesát rupií za osobu, nejsme o tom stoprocentně přesvědčení, ale co můžeme dělat? Koneckonců je to v přepočtu deset korun. Podstatně hůř dopadnou dvě Izraelky (nejspíš lesbičky) s několikaměsíčním miminem. Ty dávají průvodčímu tisícovku a čekají, že jim vrátí, ale ten se k tomu vůbec nemá. Dostanou od něj jen pět set místo devíti. Strhne se hádka, do které se zamotá i jeden z místních cestujících, ale k ničemu to nevede. Aspoň že hudbu nám cestou, která trvala nějakých čtyřicet minut, pouštěli pěknou, naše oblíbené indické hity.

Ze zastávky je to k jezeru kousek. Pravdou je, že se tu člověk může nabažit úžasného klidu, potkali jsme jen pár místních. Dvě ženy stály nehnutě ve vodě za hrází a my chvíli přemýšleli, jestli chtějí spáchat sebevraždu, nebo je někdo uhranul. Když se jedna z nich vydá pro jakousi nádobu, dojde nám, že chystají návnady, které ponoří do vody a pak čekají, zda se nějaká ryba nechá nachytat. Po hrázi docházíme pod kopec, na němž vidíme pár baráčků. Z některých z nich se vyklubou příjemné klidné restaurace s výhledem na jezero, v němž se za normálních okolností určitě krásně odrážejí štítý hor, které se před námi i tentokrát skryly. Nicméně posezení v restauraci s příznačným názvem Lake View je i tak velmi příjemné. Objednáváme si všichni stejné jídlo – buvolí chowmein, k tomu dáme tři rundy nealko nápojů (u mně vede mangový Slice, na který se nakonec nechají nalákat všichni) a platíme 820 rupií. Odpočíváme, sluníme se, o zábavu se nám stará i pár černých ptáků, kteří vydávají různé zvuky, cupitají kolem nás a perou se mezi sebou. I tady je wi-fi, takže ještě jednou ujistíme všechny přátele na Facebooku, že jsme v pořádku. Zároveň se hlásíme Andree na ambasádu do Dillí, která nás prosí, abychom v případě, že narazíme na další Čechy, nahlásili i jejich jména.

Když nám připadá, že už jsme se flákali snad až příliš, suneme se pomalu na autobus. A sotva nasedneme, vyrážíme. Řidič je mladý sympatický kluk, těžko říct, jestli už mu bylo osmnáct. Vymění se pak s dalším týpkem, který vypadá, že se zrovna vrátil z flámu. A z původního řidiče se stává průvodčí, který po nás chce třicet rupií za osobu. Takže ten předchozí byl skutečně hajzlík, který nás natáhnul. V tomhle autobuse panuje úplně jiná atmosféra než v opačném směru. Sedíme v podstatě u řidiče, lidi se usmívají, po očku nás sledují, je nám fajn. Sice si říkám, že bychom ten dnešní den asi mohli prožít i podstatně aktivněji, ale jsme na dovolené, tak proč si ji taky jednou neužít bez shonu.

Po návratu mají děvčata touhu nakupovat, my s Liborem se vydáváme do části nazvané Damside hledat místo, z něhož se pořizují fotky na pohledy zobrazující hory odrážející se na klidné hladině jezera. To místo skutečně najdeme a já jsem na sebe strašně našťvaný. Předevčím jsme tudy totiž skoro procházeli, zrovna když byly hory vidět a zapadající slunce na ně pouštělo načervenalý nádech. Jenomže jsme šli paralelní ulicí a mě nenapadlo se ohlédnout a spatřit místo, odkud je na hory volný výhled. To mě tak šťve! Ted' jsou štítý samozřejmě ponořeny do mraků. Nějakou dobu čekáme, jestli se nestane další podvečerní zážrak, ale dneska nám prostě opět není souzeno.

Přesně ve chvíli, kdy se jen lehce refreshneme na pokoji, dorazí i holky. Společně se pak vydáváme do již tradičního lokálu Parbati na večeři. Já tentokrát volím smažená momo se zeleninovou náplní, Serža vařenou variantu s buvolím masem, Jana curry bez rýže a Libor chapati s máslem a palačinku. Včetně nápojů za 900 rupií. Následuje lehký shopping, party u holek na pokoji a v jídelně odchytávám Čechy s dotazem, zda už se hlásili na ambasádě.

Sobota 18. října | World Peace Pagoda, Tashi Palkhel

Vstáváme v půl osmé, k snídani tentokrát volíme volská oka a dokonce se konečně dočkáme pořádné dávky másla. Výjimečně nezačíná den v oparu, ale modré nebe naznačuje, že bychom se snad konečně mohli dočkat slušných výhledů. Kontrolně vylézáme na střechu guesthousu, odkud je vidět v podstatě celé pásmo Annapurny, momentálně překryté jen lehkými oblaky. Každopádně jsme tu dnes poslední den, takže jindy už se na vyhlídku World Peace Pagoda kvůli dalšímu pokusu nedostaneme.

Tentokrát to bereme přes místo v Damside, kde jsme byli večer s Liborem a odkud jsou foceny ty nejznámější pohlednice. Přes lávku a branku procházíme do malého parčíku, odkud je vidět ještě líp. Jenomže mezitím se hory zase z velké části schovaly, zejména ta nejhezčí, Fishtail. Chvilí tomu ještě dáváme šanci, ale pak uznáme, že to nemá smysl. Mraky se pohybují, tak snad zmizí, než vylezeme nahoru. Když přejdeme most přes řeku, snaží se nám vnutit pár průvodců. Šmahem je odmítáme. Jeden z nich nám ukazuje, že máme odbočit na cestičku do lesa, což považujeme za nekalý trik, jak nás vylákat někam, kde se může stát cokoli. Pokračujeme tedy dál po cestě vedoucí kolem lesa, ale po chvíli se pro jistotu podívám do mapy, jestli jdeme správně. Nikoli. Ten chlapík měl pravdu, musíme se pokorně vrátit. U odbočky předstíráme, že ho nevidíme a že přesně takhle jsme to chtěli, a šlapeme po relativně dobře viditelné pěšině. Jeden klučina se nám ještě snaží namluvit, že průvodce potřebujeme, protože narazíme na řadu matoucích stezek, ale teď už jsme si jisti, že to zvládneme.

Stále jdeme lesem a nepotkáváme živou duši. Je opět dost horko, takže já osobně jsem za výšlap do kopce ve stínu rád. Těsně předtím, než máme podle mapy les opustit, potkáváme tři místní kluky a přemýšlíme, jestli se tu jen procházejí, nebo nás plánují přepadnout. Uklidňuje nás naše početní i hmotnostní převaha. Kluci nám sice neublížili, ale možná se tak trochu podíleli na tom, co se odehrávalo v následujících minutách. Trochu odpoutali naši pozornost a my se vydali cestou, která se zanedlouho ukázala jako nesprávná. Tady někde jsme se měli dostat z lesa a vlevo nad sebou už jsme viděli otevřené nebe, takže právě tam bychom měli zamířit. Už se nám nechtělo vracet, tak jsme si řekli, že to vezmeme „durch“. Dokonce se zdálo, že pár metrů nad námi vede nějaká cesta. A začala procházka džunglí. Libor se ujal vedení skupiny a prodíral nám cestu skrz všechny možné druhy rostlin, křovin a stromů. Neviděli jsme ani dopředu, ani pod sebe, takže člověk nikdy neviděl, kam šlápne. Stoupali jsme sice vzhůru zřejmě správným směrem, ale vegetace houstla, po jakémkoli náznaku pěšiny ani stopa, přibývaly rostliny nepříjemně pichlavé a škrábavé (třeba ostružiník). Začali jsme propadat lehkému zoufalství, zda se odsud ještě vůbec někdy vyškrábeme. Byli jsme propocení, promočení a někteří z nás i trochu zakrvácení. Kdyby nás někdo přepadl tady, tak jsme absolutně bez šance. Nakonec jsme se s vypětím všech fyzických i psychických sil dostali na cestu, kde nám Libor oznámil, že v posledním úseku nad našimi hlavami odsouval pavučinu, v níž odpočíval obrovský pavouk. To kdybych věděl v tu chvíli, tak jsem tam zaklíněný dodnes. Když se konečně dostaneme na denní světlo a volné prostranství, dezinfikujeme si šrámy. Jana se Seržou, které si vyšlápaly v otevřených sandálech, zjišťují, že některé krvácející rány mají na svědomí pijavice! Kdo by je tady čekal?

Je skoro poledne, slunce žhne jako o život, hory jsou v ještě větších mracích, než když jsme byli dole, máme za sebou traumatizující zážitek, takže těsně před vrcholem odbočujeme do Elite Café, kde můžeme pohodlně kontrolovat, jestli se stav nebe nezměnil. Ceny jsou tu trochu vyšší, ale to se dá na takovém místě očekávat. Serža si objednáva curry, Libor žampionovou polívku a já s Janou kuřecí chowmein. Než se jídlo donese, Libor s Janou chytají polední paprsky. Od Serži to pak schytá obsluha, protože její curry se prý nedá jíst. Následně přichází sám majitel, omlouvá se a ptá se, co si dá místo toho. Volí námi ověřené nudle s kuřecím masem a s nimi už je spokojená. Platíme 1 260 rupií, což zase není tak moc.

Od pagody nás dělí jen pár schodů, ale už teď víme, že ani tentokrát se na nás hory usmívat nebudou. Přemýšlíme, jestli za to může ten indický cyklon, nebo se to tu tak prostě stává. Těžko říct. Prostě nám není souzeno – hlavně že neprší. Uléháme k odpočinku do trávy a vychutnáváme si hřejivé slunce, obzvláště s vědomím toho, že za pár dnů nás čeká šedivý a chladný podzim. Kolem jedné hodiny zvedáme kotvy a odebíráme se dolů do města, tentokrát cestou, která se podle mapy jeví jako nejkratší.

Není ale nijak značená, takže jednou se musíme kousek vrátit a znovu projít přes parkoviště, kde čeká několik taxíků. Jen tak pro informaci se ptáme, za kolik by nás odvezli do kláštera v Tashi Palkhelu. Na to se moc netváří, ale dolů do města prý za tisíc. Tak tomu jsme se jen velmi srdečně zasmáli a pokračovali po svých. Moc dlouho nás to ale nebavilo, takže když kolem projížděl malý bílý d'ábel, zeptali jsme se znovu. Tentokrát jsme to usmlouvali za tisícovku až do kláštera. To by šlo. Ve městě přisedáme k jinému řidiči, s nímž se mladík, který nás odchytil, evidentně podělil o výdělek.

Míříme do asi deset kilometrů vzdálené usedlosti tibetských uprchlíků Tashi Palkhel, největší v okolí. Jejím středobodem je klášter Jangchub Choeling, který upoutá naši pozornost už z dálky. O to samé se snaží i několik starých stánkařů s cetkami, kteří lemují cestu k samotnému klášteru. Jsou urputnější, než jsme tu zatím zažili, ale asi se není co divit, protože turistů sem zřejmě moc nezavítá a cetek na prodej má každý z nich spoustu. Jenomže od kterého z nich by si měl člověk něco koupit? Hned první babka to na mě zkouší tím, že pudža začíná až v půl čtvrté (je půl třetí), takže máme dost času si věci prohlédnout („Looking is free!“ jsme slyšeli tolikrát...). My se ale radši jdeme nejdřív podívat do kláštera. To je taky zadarmo. Těsně před ním je výrobná koberců, kam se dá za normálních okolností jít a pozorovat tkalce, ale zřejmě kvůli tomu, že je sobota (tedy v Nepálu jediný den volna), je zavřeno.

Klášter vypadá udržovaně, zatím je tu klid, jen na schodech před hlavní budovou se jeden z mnichů baví s nějakým cizincem a kyne nám, ať jdeme klidně dovnitř a že pudža začne ve tři (tak, babko, lhala jsi – nic nám neprodáš!). Uvnitř se nesmí fotit a natáčět. Zbývající čas ještě využíváme k návštěvě přilehlého krámků, kde nás zaujmou dřevěné desky, mezi nimiž jsou uloženy kartičky s modlitbami. Nic takového jsme v jiných obchodech neviděli, takže se nejspíš stanou naším nepálským suvenýrem.

S úderem třetí se scházejí a sbíhají (v případě těch nejmenších) mniši v karmínových hábitech. Dva z těch mladších přinášejí koberec, na který nakonec usedáme. Naštěstí nás tu není moc, mniši jsou aspoň ze začátku v početní přesile. Sedí ve dvou řadách naproti sobě a vzájemně se pozorují. Často se usmívají nebo dokonce smějí, protože ti nejmenší caparti vyvádějí vylomeniny a jejich grimasy rozesmávají i nás. Panuje tu taková uvolněná, přirozená atmosféra; máme dojem, že to mniši neprožívají až tak moc, ale o to je to lidštější. Nemůžeme si nevzpomenout na podobný zážitek z Indie, kde měly pudži úplně jiné grády, ale to je prostě nedostižná záležitost, kterou už asi jen tak znovu nezažijeme.

Těsně před koncem, tedy po necelé hodině, se krademe ven, kde pak pozorujeme cvrkot, který po pudže nastává. Kromě mnichů se tu náhle objevují i místní stařenky a starci s modlitebními mlýnky v ruce a oddávají se svému rituálu. Je to hezká podívaná, bohužel už ne tolik pro foťák, protože je tu poměrně tma a většinu snímků mám bohužel rozmazaných. Hlouček mnichů i obyvatel vesnice se tvoří kolem otce, který v náručí drží bezvládného synka. Váháme, jestli je to něco podobného, jako jsme zažili v Myanmaru, kdy se jedna z žen dostala záměrně do transu, nebo je syn nemocný a otec se snaží vybrat nějaké peníze. Každopádně od nás vybere poměrně dost peněz prodavač z již zmíněného obchůdku.

Když jsme přijeli, řidič našeho taxíku se nabízel, že na nás počká a za pět set odveze zpátky do města. Bohužel si ho nikdo z nás nepamatuje, ale když se rozhlížíme kolem, nehrne se k nám nikdo kromě jednoho prodavače, který se nás snaží zatáhnout do svého obchodu. Autobus nám právě ujíždí před nosem, takže nezbyvá než se domluvit s některým z číhajících taxikářů. Stačí pár vteřin a jsme na pěti stech. Cestou do Pokhary je jasné, že dnes už hory nevidíme. Takže se necháváme vysadit kousek od našeho guesthousu, kde se dáme trochu do kupy a vyrážíme do města.

Tentokrát už se nám moc nechce do naší oblíbené rodinné restaurace Parbati, takže kolem ní jen nenápadně procházíme a usazujeme se ve stejné uličce, ale o dvě restaurace dále. Je indická (Lovely Indian Restaurant) a úplně prázdná. Normálně by to pro nás bylo znamení, že to nebude ideální volba, ale teď to nijak neřešíme. Všichni se shodujeme na Malai Kofta – holkám nevadí trochu pálivý, my s Liborem si přejeme nepálivý. Jenomže tady jsou prostě nastavena jiná měřítka, takže i ty naše porce pálí jako čert. Zmírňujeme to česnekovými naany. Následuje přepadení bankomatu, malý shopping, platba za ubytování (10 280 rupií za náš pokoj – pět nocí, včetně obědu první den), již tradiční dž/dž party a balení. Ráno nás čeká návrat do Káthmandú.

Neděle 19. října | Návrat do Káthmandú

Budíček v šest. Po hygieně vyhlédnu z okna a nevěřím svým očím – je jasno a hory jsou bez mraků! Zrovna teď, když odjíždíme? Nedá se nic dělat, beru foťák a vybíhám do parčíku v Damside. U autobusu máme být v sedm, snídani máme objednanou na půl. Pěšky jsme to šli nějakých deset patnáct minut, takže mám opravdu co dělat. Až cestou si říkám, že jsem si měl vzít aspoň nějaké peníze na taxíka. Skoro běžím. Potkávám jednoho z těch dvou roztomilých policajtů z pagody. Jinak jen pár místních. Když v půl sedmé přilítu do parčíku, pokouší se o mě infarkt. Hory, které byly ještě před chvílí plně odkryté, jsou v mracích! Do toho všeho tam stojí nějaký asijský turista se stativem a vysmívá se mi, že jsem dorazil pozdě, měl jsem přijít asi o deset minut dřív. Když pak fotím aspoň to, co je momentálně k dispozici, nepřestává se pochechtávat. Kdyby sám neodešel, asi bych ho přetáhl tím jeho vercajkem. Jsem zdrcen.

Normálně bych tu aspoň chvíli počkal, ale teď už se musím vrátit, autobus si nemůžeme nechat ujet. Cestou potkávám několik turistů s bágly, kteří jako by šli na autobus, ale na nějakou jinou zastávku. V guesthousu jsem deset minut před sedmou, ale o nic jsem nepřišel, protože snídani právě přinesli. Když dojíme, hory se opět začínají ukazovat. Tak se na ně jdu podívat aspoň na střechu. Děvčata ještě potřebují technickou pauzu, takže vycházíme až pět minut po sedmé. Autobusové stanoviště je ale od nás asi tak tři minuty chůze, takže jsme v klidu. Ten ale netrvá dlouho. Místo, kam jsme před pár dny autobusem přijeli, teď zeje prázdnotou! Nějaký domorodec nám ukazuje, že musíme jít dál. Potkáváme staříka z našeho guesthousu a ten se diví, že jsme ještě tady, když je to na nádraží asi deset minut chůze! Nasazuji d'ábelské tempo, ani nemám čas se ohlízet, jestli mi ostatní stačí. Po chvíli ke mně přiskočí mladý Nepálec a nabízí se, že půjde chvíli se mnou a ukáže mi, kde autobusy stojí. Činí tak a nic za to nechce. Tady jsou lidi fakt hrozně v pohodě.

Když s jazykem na vestě a báglem na zádech takřka doběhnu na šterkový plac, na jehož konci je vedle sebe zaparkováno několik autobusů, málem to se mnou šlehne. Nad jejich střechami se tyčí plně odkryté vrcholky velikánů s modrým nebem v pozadí! Tohle přece není normální! Ale člověk prostě nemůže mít všechno... Pokud jsem předchozí odstavec zakončil tím, že jsou Nepálci v pohodě, netýká se to průvodčích turistických autobusů. To jsou prostě neomalení hulváti a ten, který tu dnes ráno zastupuje společnost Swiss Travels & Tours, není výjimkou. Ale hlavně že jsme to stihli (cca deset minut před odjezdem) a autobus vypadá podstatně líp než ten, kterým jsme za o třetinu víc peněz přijeli. Do sedačky v první řadě přes uličku usedá asi devadesátiletá Australanka, která si získává náš neskonalejší obdiv. Jana pak odposlechne, že tu byla kdysi jako mladá a teď měla možnost se s některými tehdejšími známými znovu setkat. Jinak je autobus plný a čtyři Němci si musí sednout do prosklené kabiny řidiče, což jim opravdu nezávidíme. I když – vlastně mají hezký výhled přes přední sklo.

Odjíždíme pět minut po půl osmé a ještě nějakou dobu se ohlížíme za horami, které se nyní nad městem tyčí ve své plné kráse. Zastávku na snídani využíváme jen k protažení, i když luxusně vyhlížející stánek s několika druhy kávy a čaje láká k vyzkoušení. Jenomže ty ceny! Je krásné počasí, takže můžeme tentokrát vnímat malebnost krajiny, kterou projíždíme. Hluboká údolí, políčka, terasy, řeky, serpentýny... U řeky se odehrává pauza na oběd. Holky si dopřávají celkem slušnou nálož (za 200 a 300 rupií), já se pak spokojím se zbytky po Serže. Na okraji Káthmandú jsme sice po avízovaných sedmi hodinách jízdy, které poměrně rychle utekly, ale čeká nás ještě zdoluhavá jízda přes město. Skupinka tří Izraelců (dvě ženy a jeden muž) už to nemohla vydržet a důrazně se dožaduje, aby jim řidič zastavil na záchod. Ten se k tomu dlouho nemá, ale pak se nechá obměkčit.

I tentokrát se potvrzuje vyzozorované pravidlo, že spoj v opačném směru končí na jiném místě, než odkud autobus vyjížděl. Díky mapě v iPadu se poměrně rychle zorientujeme a míříme (bohužel ze začátku do poměrně strmého kopce a s další izraelskou rodinou v patách) k hotelu Nana, kde jsem před pár dny zarezervoval dva pokoje. Procházíme k němu částí Thamelu, která nám připadá zajímavější a klidnější než ta, kde jsme trávili první dny. V hotelu už mají jen jeden pokoj z naší cenové kategorie, takže my s Liborem získáváme o něco lepší. A máme dva ručníky! Cena obou pokojů je ale stejná, tedy 1 245 rupií bez snídaně, kterou bychom stejně nestihli.

Je půl čtvrté a využíváme střešní terasu hotelu, kde nás nečeká zrovna široká nabídka občerstvení, takže končíme u koly a spritu po 30 rupiích. Pak se motáme okolními uličkami, procházíme obchody a krátce před setměním vybíráme k večeři nenápadný podnik nazvaný Momo Star. Až po návratu domů jsem zjistil, že má na TripAdvisoru 4,5 hvězdičky. Ceny tu měli velmi slušné, jen jsme postrádali nabídku naanů, které by zjemnily pálivou chuť mého třetího nepálského pokusu na téma Malai Kofta (160 rupií). Jinak ale chutná výborně, poprvé tu v něm nacházím i toužebně očekávané hrozinky a kešu oříšky. Absenci naanů kompenzují dvojnásobnou dávkou mangového nápoje Slice. Pochutnali jsme si všichni, možná nejvíc za celý pobyt (i když Jana neopomene připomenout momos z Bhaktapuru), stálo nás to 1 235 rupií.

Kupujeme si ještě dortíky a pečivo na ráno, ingredience na dž/dž (tentokrát zkusíme 100% džus z guáve za 265 rupií) a vracíme se na hotel. Na recepci se ptáme, zda je problém ráno v šest odchytit na ulici taxíka a kolik by měl stát na letišti. Problém to prý vůbec není, měli bychom se dostat na 400 – 500 rupií, kdybychom si ho chtěli předem objednat přes ně, vyšlo by nás to na osm set. Po uspokojivé informaci se uvelebujeme na teď již zcela potmělé terase a užíváme si poslední koktejlový dýchánek v Nepálu. Nad námi se klene tmavá obloha posetá hvězdami, které se snažíme pomocí aplikace rozeznávat. Snad to jasné počasí vydrží minimálně do zítřejšího rána, kdy nás čeká vyhlídkový let.

Asi do dvou do rána zní zvenku hlasitá hudba z různých klubů v okolí.

Pondělí 20. října | Mountain Experience, přelet do Dillí

Ještě před spuštěním budíku (5:30) musím třikrát odběhnout na záchod. Vzhledem k tomu, že to dost pálí, mám podezření na včerejší večeři. Snad mě to nechytne v letadle nebo cestou... V šest máme sraz na recepci, kde nás ochranka asertivně přinutí k tomu, abychom vyplnili dotazník spokojenosti. Před hotelem stojí čtyři taxíky, první řidič chce za odvoz na domácí letištní terminál sedm set, další pět set, s čímž jsme stejně počítali, takže to ani dál nezkoušíme.

Na letišti, což je v podstatě jedna nepříliš půvabná hala, jsme v 6:20. Máme objednaný let v osm hodin s tím, že hodinu před odletem bychom měli být na místě. Jsme tu tedy s dost velkou rezervou. Při odbavení nám mile oznamují, že pokud vydrží počasí, přesunou nás na dřívější let, od sedmi. Prý na nás čekají, protože jsme pro ně důležití. V tu chvíli to moc nechápeme, ale usmíváme se. S bágly nás odkazují do kanceláře Buddha Air, kde se na nás také všichni mile usmívají. U brány svítí na obrazovce dva lety „Mountain Experience“ – u jednoho s časem 6:30 už se ukazuje „Boarding“, u druhého se stejným časem a nám přiděleným číslem letu „Waiting for Mountain Report“. Podle téhle tabulky v osm hodin nic neodlétá. Jsme trochu zmatení a zmatek pokračuje i tehdy, kdy nasedáme do autobusu, který nás zaveze k letadlu. Na internetu se totiž píše, že poletíme strojem pro devatenáct pasažérů (každý má zaručeno okýnko), jenomže tady je nás minimálně pětadvacet. No, uvidíme...

Hned po nástupu je jasné, že tohle to očekávané letadlo není, sedadla jsou tu po dvou a vejde se sem podstatně víc lidí než devatenáct. Naštěstí ale opravdu sedíme po jednom a naše místa s čísly 15 a 16 odpovídají tomu, co jsme chtěli, tedy nebýt u křidel a motorů. Letušky roznášejí bonbonky a letáčky s vyobrazením hor, kolem kterých poletíme. Startujeme v 7:20. Počasí na zemi není úplně ideální, ale brzo se dostaneme do letové hladiny, kde je úplně modro. Štěstí má nejdříve levá polovina letadla, které se hned po pár minutách zjevuje Himálaj. Zběsile tedy začíná fotit Jana a já. Libora se Seržou uklidňujeme, že se na ně taky dostane, až se letadlo otočí a poletíme zpátky. Lidi si tu ale různě předsedávají, takže se nakonec dočkají i dřív. Letušky po celou dobu letu obcházejí pasažéry a vysvětlují, kolem kterých hor zrovna prolétáme. Když se blížíme k Mount Everestu, jsme dokonce jeden po druhém pozváni do kokpitu k pilotům, kteří ochotně ukazují, kde se zrovna nejvyšší hora světa nachází. Moc se k ní nepřiblížíme, ale i tak je pocit vidět Mount Everest, navíc přímo z pilotní kabiny, k nezaplacení.

Počasí nám v této výšce opravdu přeje, hory jsou krásně vidět. Horší je to bohužel s okny, která nejsou na focení a natáčení ideálně připravená, řada fotek nebo jejich částí je rozmazaných. Snažíme se tedy

maximálně vnímat tu krásu vlastníma očima. Letadlo se otáčí a hory jsou teď po pravé straně. Po hodině letu hladce přistáváme a při výstupu z letadla ještě dostáváme diplom na památku. Byl to zážitek, kterého rozhodně nelitujeme, i když bychom se rádi k horám dostali ještě o něco blíže.

Když si v kanceláři vyzvedáváme bágly, jen tak mezi řečí se zmíníme, že jsme měli původně letět v osm. Na to konto se dozvídáme, že tenhle let zrušili, protože neměli letadlo. Tak to by nás tedy zajímalo, co by dělali, kdybychom přijeli až v sedm, tedy přesně podle pokynů.

Pěšky přecházíme do mezinárodního terminálu, což je jen pár set metrů chůze, a čekáme, až se otevře odbavovací přepážka našeho letu IndiGo do Dillí (odlet ve 14 hodin). Stane se tak v 10:45, u přepážky jsme první a žádáme o místa na pravé straně letadla (a ne nad křídlem), což by tentokrát mělo být správně. Zbaveni těžkých zavazadel se jdeme o patro výš najíst. Jsou to spíš takové bufety než pořádné jídelny, ale chicken egg roll (nekřesťanských 400 rupií), který si dopřáváme s Liborem, není vůbec špatný a holky jsou se svým výběrem vegetariánského koláče také spokojené. Půl litru koly tu stojí 150, kafe 250 rupií.

Na bezpečnostní prohlídku tu stojí dvě fronty – jedna pro muže, druhá (nesrovnatelně kratší) pro ženy. Za ní jsou další obchůdky s jídlem, tentokrát dokonce i s normálním, jako je třeba chowmein. Najdeme si sedačky – a tím myslím sedačku jako gauč, nikoli sedátka –, z nichž můžeme pozorovat vzlety a přistání všech letadel, ranvej je od nás asi sto metrů. Zmínil jsem se, že ta židovská rodina, co nám byla v patách cestou na hotel, nakonec spala ve stejném hotelu? Ale to není všechno, teď nám opět seděli v zádech a letí do stejné destinace. Tam odlétáme se zpožděním asi tři čtvrtě hodiny, které nám zdůvodnili údajně velkým počtem odbavovaných spojů.

Pravá strana letadla byla tentokrát skutečně ta správná, z mraků vyčuhuje několik špiček. V porovnání s ranním letem je to ale samozřejmě úplně jiná liga. Jsme svědky několika dohadů pasažérů a letušek kvůli placení jídla a pití. Letušky totiž přijímají jen indické rupie, které samozřejmě každý před přiletem do Indie nemá. Stejně jako my.

V Dillí přistáváme před půl pátou, tedy zhruba o hodinu později, než jsme měli. Libor chtěl ještě odpoledne navštívit hrob Gándhího, ale to teď nevypadá moc nadějně. Hned píšu Andree, u které máme dnes na české ambasádě přespat, že jsme tu a kolik by nás měl stát taxík. Žádná SMS ale zpátky nepřichází. Nakonec tedy nezbývá než si objednat předplacené taxi. Dva vyukukové po nás chtějí 1 300 rupií (tentokrát pro přepočítání na koruny dělíme třemi), což se nám zdá hodně, ale protože jsme odsud vlastně taxíkem nikdy nejeli, těžko to posoudíme. Chceme platit kartou, protože hotovost nemáme. Asi šestkrát zadávám PIN, ale chlapci nějak stále nemůžou ulovit signál – terminál rozebírají, tahají za nějaké drátky, ale nic. Zkoušíme to tedy u slečny hned vedle. Ta tvrdí, že cenu slyšela, takže ta je jasná. Terminál funguje bez problémů a za chvíli už sedíme v čistém, prostorném a klimatizovaném taxíku.

Když dorazíme na ambasádu, ochranka nám oznámí, že Andrea před chvílí odjela autem pryč. Doufáme, že nejela pro nás! Ale prý tu bude za chvíli. Byla jen nakoupit. Vítáme se a dozvídáme, že Andree nešla odeslat odpověď na mou zprávu a že nám chtěla napsat, že taxík by měl stát něco kolem čtyř set. No, tak to nás tedy pěkně natáhli... Jako kdybychom tu byli poprvé! Každopádně se tím předplacené taxiky u nás dostávají v nemilost.

Andrea vytahuje z lednice chlazené pivo Kingfisher a pro dámy bílé víno. Chvilí si povídáme a pak projevíme touhu navštívit aspoň nějaký obchod, kde se dá koupit Chyvanprash značky Himalaya, což jsou taková jakoby povidla plná záračných bylinek. Andrea nás tedy zaváže do nedalekého nákupního centra, kde každý utrácíme několik set rupií. Nad večerí si pak ještě povídáme o Nepálu i dalších zemích, které jsme at' už my nebo Andrea navštívili. A protože nás čeká hodně brzké vstávání, brzy se jdeme připravit. Andrea nám objednává taxíka na půl čtvrtou. Měl by skutečně stát kolem čtyř set rupií. Já nás ještě přes internet odbavuji.

Úterý 21. října | Istanbul, návrat do Prahy

Moc jsme toho nenaspali, snad to doženeme v letadlech. V půl čtvrté na nás skutečně před branou čeká taxi, ale nečekali jsme, že to bude takové to staré černo-žluté. Po rozjezdu je jasné, že tenhle krám závatné rychlosti nedosáhne. Ale na letišti jsme včas a to je důležité. Nakonec platíme pět set. Vzhledem k tomu, že večer Serža vyměnila dvacet dolarů, za které dostala přes třináct set rupií, máme ještě osm stovek k dobru. Ty investujeme do kávy a mangového džusu Slice.

V letadle z Dillí do Istanbulu (necelých sedm hodin), které se s námi vzneslo krátce po šesté hodině ranní, nás vítá příjemný personál, hlavně naše letuška byla moc sympatická. Sice poprvé, když Jana objednávala gin s džusem, chtěla místo ginu nalít višňový džus, ale jakmile se vše vysvětlilo, už nás opečovávala jako v bavlnce. Velké jídlo bylo jen jedno (na výběr velmi pálivé indické, nebo opečený toust), ale na konci letu se ještě roznášely aspoň sendviče. Když jsme přelétali nad Gruzii nebo některou ze sousedních zemí, náhodou jsme vytáhli stínítko okna a spatřili krásné hory, které vypadaly jako posypané cukrem.

Do Istanbulu jsme přiletěli s mírným zpožděním a na pasové kontrole jsme museli vystát celkem dlouhou frontu. Vzhledem k tomu, že nám do posledního letu zbývalo takřka šest hodin, rozhodli jsme se i tentokrát zajet do města. Ani tady nemáme samozřejmě místní hotovost, takže se v informačním centru ptám, jestli je možné žetony na MHD zaplatit kartou. Místo toho dostanu přednášku o tom, že lepší než žetony je předplacená karta a že jsem v podstatě úplně trol, pokud to nedokážu pochopit. Takové chytráky mám nejradši. Naštěstí nám dole v metru stejně jako před třemi lety ochotně radí a pomáhají. Bohužel musím vybrat z bankomatu sto lir (1 lira = cca 10 Kč), i když potřebujeme jen 64, ale ten zbytek už nějak utratíme.

Cestu do města už dobře známe, po pár stanicích metra je potřeba přesednout na tramvaj. V centru jsme za zhruba padesát minut. Je tu nádherně – modré nebe, sluníčko, lehounký vánek, asi osmnáct nebo dvacet stupňů. Nejdřív jdeme do Modré mešity, ale tam zrovna probíhají modlitby, máme se vrátit až v půl druhé. Čas využíváme na útratu zbylých 36 lir. Přesně tolik nás stojí čtyři kebaby – dva s kuřecím masem (po osmi lirách) a dva údajně s hovězím, ale spíš jsme to tipli na skopové (po deseti lirách). Z letadla jsme měli ještě každou flaštičku vína své preferované barvy, takže jsme si v parčíku na lavičce dopřáli osvěžující piknik. Pohoda!

Protože je Serža v Istanbulu poprvé, bereme to zpět do mešity kolem fontány, která se nachází mezi Modrou a Hagia Sophia. Vychutnáváme si každou minutu, protože je nám jasné, že tohle krásné počasí a příjemnou atmosféru zase dlouho nezažijeme... V Modré mešitě se u vchodu pro turisty vytvořila docela dlouhá fronta, ale celkem rychle postupuje. Po krátké prohlídce už je zase čas nasednout na tramvaj (Liborovi nefungoval žeton, takže jsme se Seržou museli na další zastávce vysednout a počkat na zbytek výpravy) a metro. Na letišti jsme přesně ve tři hodiny, jak jsme plánovali. Hned po vstupu absolvujeme bezpečnostní prohlídku, kterou si ovšem musíme zopakovat hned vzápětí. Tomuhle systému moc nerozumíme.

Na odlet, který se měl odehrát v 16:40, poměrně dlouho čekáme, prý jsou na vině hejna ptáků, která krouží kolem ranveje. Stojí nás to asi půl hodiny času. Do Prahy tak přilétáme až v 18:45. Vítá nás tma a zima. Celník se ptá, odkud jsme přiletěli, už se zdá, že bude mít zájem o naše zavazadla, ale nakonec mávne rukou a nechá nás být. Nepálské dobrodružství právě skončilo...

Závěrem

Jaký byl Nepál? Na tuhle otázku odpovídám, že příjemný. Mohli jsme z něj vytěžit víc. Třeba se vydat na trek, ale nakonec jsme byli vzhledem k okolnostem rádi, že jsme tak neučinili. Pět dní v Pokhaře jsme prožili velmi pohodovým způsobem, který vlastně nemá na našich cestách obdoby. Tentokrát to zkrátka byla víc dovolená než cesta. Ale proč ne? Prožili jsme dva pohodové týdny, což přece není málo. Pochopili jsme, že vžití představy o Nepálu nejsou tak úplně pravdivé. A že pokud si chce člověk užít

hory bez toho, aniž by musel minimálně týden někam lézt, lépe k tomu poslouží Ladak v severní Indii. Ten v našich srdcích už asi navždy zůstane jako to pravé himálajské dobrodružství, i když jsme tehdy neviděli ani Annapurnu, ani Mount Everest. Nicméně nelitujeme, Nepál si budeme spojovat s pozitivními dojmy. Až na ty prokleté mraky!